

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Edelen in Zeeland : macht, rijkdom en status in een laatmiddeleeuwse samenleving

Steensel, A. van

Citation

Steensel, A. van. (2010, June 23). *Edelen in Zeeland : macht, rijkdom en status in een laatmiddeleeuwse samenleving*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/15719>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/15719>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Geraadpleegde bronnen en literatuur

Archieffondsen, inventarissen en nadere toegangen

Rijksarchief te Brugge, Brugge

Archief van de familie De Baenst

M. Nuytens, *Inventaris van het archief van de familie De Baenst en aanverwante families (1379-1708)* (Brussel 2004).

Algemeen Rijksarchief, Brussel

Archief van de Audiëntie

H. Nelis, *Catalogue des chartes du sceau de l'audience*, tome 1 (Brussel 1915).

–, *Lettres missives du fonds des papiers d'État et de l'Audience, 1531-1700* (typescript 1992).

Archief van de Grote Raad van Mechelen

A.H. Huussen, *Inventaris en beschrijving van de Noord Nederlandse processtukken (dossiers) behorende tot de fondsen: Aanzienlijke Geslachten, 'Procesbundels tot 1504', en Eerste Aanleg, berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen*, 3 delen (Amsterdam 1968-1972).

J.C. Andries, A.H. Huussen en J.Th. de Smidt, *Inventaris en beschrijving van de processtukken (dossiers) behorende tot de beroepen uit Holland, berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen, Algemeen Rijksarchief Brussel*, 5 delen (Amsterdam 1964-1968).

J.Th. de Smidt e.a., *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen I, 1465-1504, II, 1504-1531 en III, 1531-1541* (Brussel 1966-1971).

M. Oosterbosch, *Inventaris van het archief van de Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen. Procesbundels Beroepen uit Holland, 1460-1740* (Brussel 2006).

Archief van de Rekenkamers

L.P. Gachard e.a., *Inventaire des archives des Chambres des Comptes*, 6 delen (Brussel 1837-1931).

Familiearchieven

E. Lejour, *Inventaire des archives de la famille Overschie de Neeryssche* (Brussel 1963).

A. van Nieuwenhuysen, *Inventaire des archives de la famille de Lalaing* (Brussel 1970).

Nationaal Archief, Den Haag

Archief van de Graven van Holland

J.C. Kort, *Het archief van de graven van Holland*, 3 delen (Den Haag 1981).

Archief van het Hof van Holland

M.C. Le Bailly e.a., *Inventaris van het archief van het Hof van Holland* (Den Haag 2008).

Archief van de Staten van Holland

P.A. Meilink, *Inventaris van de archieven van de Staten van Holland voor 1572*, H.J.Ph.G. Kaajaan red. (Den Haag 1993).

Archief van de Grafelijkheidsrekenkamer

–, *Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der domeinen van Holland, 1446-1728. Eerste deel: Registers en stukken* (typescript).

P.A. Meilink en J.L. van der Gouw, *Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der domeinen van Holland, 1446-1728. Tweede deel: Afgehoorde en gedeponeerde rekeningen* (Den Haag 1946).

J. Kort en D. Kortlang, *Inventaris van het archief van de leenhoven en leen- en registerkamer van Holland, 1520-1807* (Den Haag 2005).

Archieven van de Nassause Domeinraad

S.W.A. Drossaers, *Inventaris van het archief van de Nassauschen Domeinraad*, 2 delen in 10 banden (1948-1955).

M.C.J.C. van Hoof, E.A.T.M. Schreuder en B.J. Slot red., *De archieven van de Nassause Domeinraad, 1581-1811. Met retroacta vanaf de dertiende eeuw* (Den Haag 1997).

Ambtenaren van het Centraal Bestuur

J.L. van der Gouw, *Stukken afkomstig van ambtenaren van het centraal bestuur tijdens de regering van Karel V gedeponeerd ter charterkamer van Holland* (Den Haag 1952).

Archief van de Graven van Blois

A.A.M. Schmidt-Ernsthausen, *Inventaris van het archief van de graven van Blois, 1304-1397* (Den Haag 1982).

Archief van de familie Van Wassenaar

J.C. Kort, *Inventaris van het archief van de familie Van Wassenaar van Duvenvoorde, 1226-1996* (Den Haag 2006).

Rijksarchief te Gent, Gent

Archief van de familie Van Reimerswaal

G. Maréchal, *Inventaris van het archief van de familie Reimerswaal* (typescript 1974).

Gemeentearchief Goes, Goes

Archief van de stad Goes

H. Uil, *Inventaris van het archief van de stad Goes (1267) 1449-1581 (1927)* (z.p. 1980).

Archives Départementales du Nord, Lille

Serie B: Oorkonden en Registers van de Audiëntie

M. Bruchet, *Répertoire numérique. Serie B: Chambre des Comptes de Lille*, 2 delen (Lille 1921).

M. Dehaines en J. Finot, *Inventaire sommaire des archives départementales antérieures à 1790. Archives Civiles. Serie B: Chambre des comptes de Lille*, 2 delen (Lille 1899-1906).

E. Lancien, *Inventaire analytique manuscrit*, 2 delen (Lille 1927-1928).

Zeeuws Archief, Middelburg

Archief van de Rekenkamer van Zeeland

K. Heeringa, *De rekeningen en andere stukken in 1607 uit de Hollandsche rekenkamer naar de Zeeuwsche overgebracht. Het Henegouwsch-Beiersche tijdvak 1319-1432* ('s-Gravenhage 1909).

R. Fruin, *De rekeningen en andere stukken in 1607 uit de Hollandsche rekenkamer naar de Zeeuwsche overgebracht. Het Bourgondisch-Oostenrijkse tijdvak 1433-1584* ('s-Gravenhage 1909).

A.C. Meijer, *Voorlopige inventaris van het restant van Rekenkamer A* (Middelburg 1990).

G.F. Sandberg, *Inventaris van de archieven van de Rekenkamer van Zeeland. Deel II: De archieven gedeponneerd bij het archief van de rekenkamer, 1189-c.1825* (z.p. 1973).

C. de Waard, *Regestenlijst van de charters en bijbehorende stukken van de Zeeuwsche Rekenkamer, 1525-1784* (Middelburg 1918).

Archief van prelaat en edelen van Zeeland

R. Fruin, *Het archief van prelaat en edelen van Zeeland* (Den Haag 1904).

Archief van O.L.V. abdij te Middelburg

R. Fruin, *Het archief der O.L.V. abdij te Middelburg* ('s-Gravenhage 1901).

R.C. Hol, *Inventaris van de verzameling afschriften en regesten van R. Fruin, vervaardigd ten behoeve van de inventarisatie van het archief van de O.L.V. Abdij te Middelburg en concordans op het cartularium van de Abdij* (Middelburg 1981).

Archief van de Oud-bisschoppelijke clerezie te Utrecht

H.J.M. Timmerman, *Stukken afkomstig uit het archief der oud-bisschoppelijke clerezie te Utrecht* (z.p. z.j.).

Archief van Anna van Bourgondië

R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling charters en papieren, afkomstig van Anna van Bourgondië, vrouwe van Ravestein, meerendeels betreffende de familie van Borselen van Brigdamme en Souburg, berustende in het Rijks Archief-depôt in de provincie Zeeland', *VROA* 18 (1895) 316-352.

Archief van de familie Wakkene-Kapelle

R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling charters en papieren betreffende de familie van Wakkene-Kapelle, berustende in het Rijks Archief-depôt in de provincie Zeeland', *VROA* 18 (1895) 353-373.

Archief van de familie Van Borssele van der Hooge

K. Heeringa, 'Beschrijving eener verzameling charters en papieren, afkomstig van jhr. A.W. van Borssele, heer van Borssele, berustende in de Rijksarchiefbewaarplaats in Zeeland', *VROA* 39-2 (1916) 126-214; en 41-2 (1918) 227-228.

Archief van de familie Van Borssele van Brigdamme

R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling oorkonden, voorkomende in het cartularium der heeren van Borselen van Souburg', *VROA* 25 (1902) 272-307.

H.P.H. Camps, *Beschrijving der archivalia betreffende de Borselens van Brigdamme. In 1953 van het Algemeen Rijksarchief te Brussel verworven* (Middelburg 1955).

H.G.A. Obreen, 'Beschrijving eener verzameling charters, afkomstig van het geslacht van Borsele, betreffende de heren van Brigdamme, nu bewaard in het Algemeen Rijks Archief in België, te Brussel', *VROA* 49-1 (1926) 24-44.

Archief van de ambachtsheerlijkheid Sint Philipsland

K. Heeringa, 'Het archief der ambachtsheerlijkheid St. Philipsland', *VROA* 40-2 (1917) 214-330.

Archief van de ambachtsheerlijkheid Vierbannen van Duiveland

F.A. Gooskens, *Archief van de ambachtsheerlijkheid Vierbannen van Duiveland, 1387-1951* (Middelburg 1995).

Archief van de ambachtsheerlijkheid Sint-Annaland

D.A. Felix, 'Het archief der ambachtsheerlijkheid St.-Annaland', *VROA* 45-2 (1922) 205-256.

Handschriftenverzamelingen

W.S. Unger, *De Handschriften verzameling*, A.F. Franken red. (1955; z.p. herziene uitgave 1990).

K. Heeringa, 'De verzameling Verheye van Citters', *VROA* 40-2 (1917) 257-311.

Waterschapsarchieven

C. de Waard, *Inventaris van de archieven der besturen van het eiland Walcheren, 1511-1870* (Middelburg 1914).

Archief van de Godshuizen te Middelburg

C. de Waard, *De archieven, berustende onder het bestuur der godshuizen te Middelburg. Inventaris van de oude archieven, 1343-1812* (Middelburg 1907).

- R.C. Hol, *Lijst van zegels, uit de periode 1396-1623 (1771) aangetroffen bij de charters van de archieven van de godshuizen* (Middelburg 1982).
- Archief van de stad Veere
 Voorlopige toegang Zeeuws Archief, Middelburg, 1340-1927
- Archief van de heren van Veere
 S. Maarschalkerweerd-Dechamps, *Inventaris van het archief van de Heren van Veere, 1359-1590* (Veere 1986).
- Overige archieven en toegangen
 -, *Verzameling aanwinsten Rijksarchief in Zeeland, 1955-1999* (typoscript ZA).
 C.A.J. Dessing, *Cartularium van Jan Ruychrock* (uitgave van de Stichting Ruychrockgeschiedenis in samenwerking met PRAE-1600 Club; typescript; z.p. z.j.).
 R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling oorkonden, voorkomende in het cartularium van Jan Ruychrok', *VROA* 29 (1906) 237-269.
 R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling charters en papieren, afkomstig van de heeren van Beveren en Veere, berustende in het Rijks Archief-depôt in de provincie Zeeland', *VROA* 19 (1896) 236-241.
 R. Fruin, 'Beschrijving eener verzameling charters en papieren betreffende de provincie Zeeland, afkomstig van verschillende particulieren, berustende in het Rijks Archief-depôt in de provincie Zeeland', *VROA* 19 (1896) 242-278.
 Gooskens, F.A., *Regestenlijst collectie charters betreffende Zeeland, afkomstig van het Centraal Bureau voor Genealogie, 1489-1789* (Middelburg 1982).
 A. Meerkamp van Embden, 'Beschrijving van een verzameling stukken merendeel afkomstig van ambachtsheeren van Aagtekerke', *VROA* 39-2 (1916) 215-232.
 A. Mulder, 'Regesten van charters betreffende Zeeland, berustende in archieven te Weenen, 1366-1558', *VROA* 47-2 (1924) 217-221.
 G.F. Sandberg, *Inventaris van de aanwinst 1960, nr. 17* (typescript Zeeuws Archief; 1965).
- Archief van de ambachtsheerlijkheid Oud en Nieuw Vossemeer, Oud-Vossemeer*
 Ambachtsheerlijkheid Oud-Vossemeer
 A. Delahaye, *Archief van de ambachtsheerlijkheid "Oud en Nieuw Vossemeer en Vrijberghe", 1410-1962* (z.p. 1965).
- Gemeentearchief Tholen, Sint-Maartensdijk*
 Stadsarchief Tholen
 A. Hollestelle en P. Laban, *Inventaris van het Oud-Archief der stad Tholen bevattende een chronologische opgaaf en omschrijving van de charters, oorkonden, rekeningen, enz. daarop betrekking hebbende* (Tholen 1888).
 G. Stadermann, *Regestenlijst, bewerkt van de charters in het oud-archief der gemeente Tholen, 1291-1788* (z.p. z.j.).
- Het Utrechts Archief, Utrecht*
 Archief van het Huis Zuilen
 E.P. de Booy, *Inventaris van het archief van het huis Zuilen* (Utrecht 1990).
- Archief van de Sint-Paulusabdij en de Sint-Laurensabdij
 C.A. van Kalveen, *Inventarissen van de archieven van de S. Paulusabdij te Utrecht, 1307-1804 en de S. Laurensabdij van Oostbroek te De Bilt, 1346-1800* (Utrecht 1993).
- Archief van het kapittel van de Dom te Utrecht, 1220-1811
 K. Heeringa en T.L.H. van de Sande, *Inventaris van het archief van het kapittel van de Dom te Utrecht (722) 1220-1881 (1841)* (1929; Utrecht 2003).
- Archief van het kapittel van Oudmunster te Utrecht, 1179-1811
 B.M. de Jonge van Ellemeet, L.P.W. de Graaff en T.L.H. van de Sande, *Inventaris van het archief van het kapittel van Oudmunster te Utrecht, 1179-1811 (1829)* (Utrecht 2005).
- Archief van het kapittel van Sint-Jan te Utrecht, 1085-1811
 B.M. de Jonge van Ellemeet en T.L.H. van de Sande, *Inventaris van het archief van het kapittel van St. Jan de dooper te Utrecht, 1085-1811 (1830)* (Utrecht 2006).
- Stadsbestuur van Utrecht
 S. Muller Fz., *Catalogus van het archief. Eerste afdeling, 1122-1577* (Utrecht 1893).
- Gemeentearchief Schouwen-Duiveland, Zierikzee*
 Stadsarchief Zierikzee
 -, *Concept inventaris archieven van de stad Zierikzee (1248) 1275-ca.1824* (typescript).
 -, *Plaatsingslijst op een deel van het archief van de stad Zierikzee; regestenlijsten op de privileges ca en op de schepenbrieven* (typescript).
 H. Uil, *Regesten van de privileges c.a., behorende tot het archief van de stad Zierikzee, (1248) 1275-1665* (typescript 2002).
- Stadsarchief Brouwershaven
 H. Uil, *Charters Brouwershaven, 1344-1782* (typescript 1989).

Gepubliceerde bronnen en literatuur

- , *Codex diplomaticus Neerlandicus. Verzameling van oorkonden, betreffende de vaderlandsche geschiedenis*, tweede serie, eerste afdeling (Utrecht 1852).
- , *Het oude Goutse chronycxken van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt en Utrecht*, ed. P. Scriverius (Amsterdam 1663).
- , *Johannes de Beke. Croniken van den Stichte van Utrecht ende van Hollant*, ed. H. Bruch (Den Haag 1982).
- , 'Regestenlijst van het archief der Staten van Utrecht (1323-1528)', *VROA* 42-2 (1919) 186-251.
- , *Rijmkroniek van Holland (366-1305) door een anonieme auteur en Melis Stoke*, ed. J.W.J. Burgers (Den Haag 2004).
- Abeele, A. van den, *Het ridderlijk gezelschap van de Witte Beer. Steekspelen in Brugge tijdens de late Middeleeuwen* (Brugge 2000).
- Abels e.a. red., *Duizend jaar Gouda. Een stadsgeschiedenis* (Hilversum 2002).
- Acheson, E., *A gentry community. Leicestershire in the fifteenth century, c. 1422-c.1485* (Cambridge 1992).
- Adriaanse, J., 'Het geslacht Van der Maelstede te Hulst en elders', *Jaarboek Oudheidkundige Kring 'De Vier ambachten'* (1931) 23-39.
- Aerts, E., e.a. red., *De centrale overheidsinstellingen van de Habsburgse Nederlanden (1482-1795)*, 2 banden (Brussel 1994).
- Aerts, E., *Geschiedenis en archief van de Rekenkamers* (Brussel 1996).
- Ailes, A., 'The knight, heraldry and armour. The role of recognition and the origins of heraldry' in: C. Harper-Bill en R. Harvey red., *Medieval Knighthood IV. Papers from the fifth Strawberry Hill Conference* (Woodbridge 1992) 1-21.
- Ailes, A., 'Heraldry in medieval England. Symbols of politics and propaganda' in: P.R. Coss en M.H. Keen red., *Heraldry, pageantry, and social display in medieval England* (Woodbridge 2002) 83-104.
- Allen, P.S., en H.M. Allen ed., *Opus epistolarum Des. Erasmi Roterodami*, 12 delen (Oxford 1906-1958).
- Allen, D.W., 'A theory of the pre-modern British aristocracy', *Explorations in Economic History* 46 (2009) 299-313.
- Althoff, G., 'Nunc fiant Christi milites, qui dudum extiterunt raptore. Zur Entstehung von Rittertum und Ritterethos', *Saeculum* 32 (1981) 317-333.
- Althoff, G., 'Namengebung und adliges Selbstverständnis' in: D. Geuenich, W. Haubrichs en J. Jarnut, *Nomen et gens. Zur historischen Aussagekraft frühmittelalterlicher Personennamen* (Berlijn en New York 1997) 127-139.
- Althoff, G., *Family, friends and followers. Political and social bonds in Medieval Europe*, vertaling C. Carroll (Cambridge 2004).
- Andermann, K., 'Zwischen Zunft und Patriziat. Beobachtungen zur sozialen Mobilität in oberdeutschen Städten des späten Mittelalters' in: K. Andermann en P. Johanek red., *Zwischen Nicht-Adel und Adel* (Stuttgart 2001) 361-382.
- Ankum, H., 'Cessation de la minorité. Etudes sur le statut juridique des enfants mineurs dans l'histoire du droit privé néerlandais à partir du treizième siècle', *TvRG* 44 (1976) 291-335.
- Ankum, H., 'Le mariage et les conventions matrimoniales des mineurs. Etudes sur le statu juridique des enfants mineurs dans l'histoire du droit privé néerlandais à partir du treizième siècle, IV A, 1', *TvRG* 46 (1978) 203-249.
- Armstrong, C.A.J., 'Had the Burgundian government a policy for the nobility?' in: idem, *England, France and Burgundy in the fifteenth century* (Londen 1983) 213-236.
- Andriessen, W.F., *Historia dominorum de Teysterband, Arckel, Egmonda, Brederoede, IJsselsteyn etc.* (Den Haag 1933).
- Anrooij, W. van, *Spiegel van ridderschap. Heraut Gelre en zijn ereredes* (Amsterdam 1990).
- Anrooij, W. van, e.a. ed., *Johan Huyssen van Kattendijke-kroniek. Die historie of die cronicke van Hollant, van Zeelant ende van Vrieslant ende van den Stichte van Utrecht* (Den Haag 2005).
- Arend, O. van den, *Zeven lokale baljuwschappen in Holland* (Hilversum 1993).
- Arkenbout, A.A., 'Bronnen tot de geschiedenis van het regulierenklooster van St. Elisabeth te Rugge bij Brielle, 1359-1570', *OV* 20 (1965) 261-328.
- Arkenbout, A.A., 'Das tägliche Leben des Frank van Borsselen († 1470)' in: *Adelige Sachkultur des Spätmittelalters. Internationale Kongress Krems an der Donau 22. bis 25. September 1980* (Wenen 1982) 311-326.
- Arkenbout, A.A., *Frank van Borselen. Het dagelijkse leven op zijn hoven in Zeeland en het Maasmondgebied* (Rotterdam 1994).
- Arnade, P., *Realms of ritual. Burgundian ceremony and civic life in late medieval Ghent* (Ithaca en Londen 1996).
- Arnade, P., 'Urban elites and the politics of public culture in the late-medieval Low Countries' in: M. Carlier e.a. red., *Hart en marge in de laat-middeleeuwse stedelijke maatschappij. Handelingen van het colloquium te Gent (22-23 augustus 1996)* (Leuven en Apeldoorn 1997) 33-50.
- Arnold, B., *German knighthood, 1050-1300* (Oxford 1985).
- Asch, R.G., 'Introduction. Court and household from the fifteenth to the seventeenth centuries' in: R.G. Asch en A.M. Birke red., *Princes, patronage and nobility. The court at the beginning of the modern age, c. 1450-1650* (Oxford 1991) 1-38.
- Asch, R.G., 'Schlußbetrachtung. Höfische Gunst und höfische Günstlinge zwischen Mittelalter und Neuzeit – 18 Thesen' in: J. Hirschbiegel en W. Paravicini, *Der Fall des Günstlings. Hofparteien in Europa vom 13. bis zum 17. Jahrhundert* (Ostfildern 2004) 515-513.
- Asch, R.G., *Europäischer Adel in der Frühen Neuzeit. Eine Einführung* (Keulen 2008).
- Aurelius, C., *Die cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt* (Leiden 1517).
- Aurell, M., *La noblesse en Occident (Ve-XVe siècle)* (Parijs 1996).
- Aurell, M., red., *Le médiéviste et la monographie familiale. Sources, méthodes et problématiques* (Turnhout 2004).

- Autrand, F., 'L'image de la noblesse en France à la fin du Moyen Age. Tradition et Nouveauté', *Comptes Rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres* (1979) 341-354.
- Autrand, F., 'Noblesse ancienne et nouvelle noblesse dans le service de l'Etat en France. Les tensions du début du XVe siècle' in: A. Guarducci red., *Gerarchie economica e gerarchie sociali, secoli XII-XVIII. Atti della dodicesima Settimana di studi (Prato, 18-23 aprile 1980)* (Firenze 1990) 611-632.
- Autrand, F., 'Naissance illégitime et service de l'État. Les enfants naturels dans le milieu de robe parisien, XIVe-XVe siècles', *Revue historique* 237 (1982) 289-303.
- Aylmer, G.E., 'Centre and locality. The nature of power elites' in: W. Reinhard red., *Power elites and state building* (Oxford 1996) 59-77.
- Backhouse, J., 'The Hours of Charlotte de Bourbon at Alnwick Castle' in: B. Cardon, J. van der Stock en D. Vanwijnsberghe red., *«Als ich can». Liber amicorum in memory of professor dr. Maurits Smeyers* (Leuven 2002) 71-90.
- Baelde, M., 'Edellieden en juristen in het centrale bestuur der zestiende-eeuwse Nederlanden (1531-1578)', *TvG* 80 (1967) 39-51.
- Baelde, M., 'Les possibilités d'enrichissements des cadres "administratifs" aux anciens Pays-Bas (XVIe-XVIIIe siècles)' in: V. Barbagli Bagnoli red., *Domanda e consumi. Livelli e strutture, nei secoli XIII-XVIII. Atti della Sesta Settimana di studio (Prato, 27 aprile - 3 maggio 1974)* (Firenze 1978) 261-269.
- Bailly, M.-C. le, *Recht voor de Raad. Rechtspraak voor het Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland in het midden van de vijftiende eeuw* (Hilversum 2001).
- Bangs, J.M., 'Rijnsburg Abbey. Additional documentation on furniture, artists, musicians, and buildings, 1500-1570', *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* 73 (1974) 182-190.
- Barbero, A., 'Noblesse et chevalerie en France au Moyen Age. Une réflexion', *Le Moyen Age* 97 (1991) 431-449.
- Barron, C.M., 'Chivalry, pageantry and merchant culture in medieval London' in: P.R. Coss en M.H. Keen red., *Heraldry, pageantry, and social display in medieval England* (Woodbridge 2002) 219-241.
- Barthélemy, D., 'L'État contre le « lignage ». Un thème à développer dans l'histoire des pouvoirs en France aux XIe, XIIe et XIIIe siècles', *Médiévales* 5 (1986) 37-50.
- Barthélemy, D., 'La mutation féodale a-t-elle eu lieu? (note critique)', *Annales. Économies, Sociétés, Civilisations* 47 (1992) 767-777.
- Barthélemy, D., 'Qu'est-ce que la chevalerie, en France aux Xe et XI siècles?', *Revue Historique* 578 (1993) 15-74.
- Barthélemy, D., en S.D. White, 'The "Feudal Revolution"', *Past and Present* 152 (1996) 196-223.
- Barthélemy, D., *La chevalerie de la Germanie antique à la France du XIIe siècle* (Parijs 2007).
- Bartier, J., *Légistes et gens de finances au XVe siècle. Les conseillers des ducs de Bourgogne Philippe le Bon et Charles le Téméraire* (Brussel 1955).
- Bavel, B. van, *Transitie en continuïteit. De bezitsverhoudingen en de plattelands-economie in het westelijke gedeelte van het Gelderse rivierengebied (ca. 1300 - ca. 1570)* (Hilversum 1999).
- Bavel, B., en J.L. van Zanden, 'The jump-start of the Holland economy during the late-medieval crisis, c. 1350 - c. 1500', *Economic History Review* 57 (2004) 503-532.
- Beelaerts van Blokland, F., 'Het geslacht Sandelijn', *NL* 21 (1903) 271-275.
- Beelaerts van Blokland, W.A., 'De Hollandsche Tuin en de Orde van St. Anthonis', *NL* 47 (1929) 363-366.
- Berge, M., 'Les bâtards de la maison Bourgogne et leur descendance', *L'intermédiaire des généalogistes* 60 (1955) 316-408.
- Benschop, A., red., *Max Weber. Over klassen standen en partijen* (Kampen 1987).
- Bezemer, W., en A.S. de Blécourt, *Rechtsbronnen van Zierikzee ('s-Gravenhage 1908)*.
- Bietenholz, P., en T.B. Deutscher red., *Contemporaries of Erasmus. A biographical register of the Renaissance and Reformation*, 3 delen (Toronto 1985-1987).
- Biller, T., *Die Adelsburg in Deutschland. Entstehung, Form und Bedeutung* (München 1993).
- Bisson, T.N., 'The "Feudal Revolution"', *Past and Present* 142 (1994) 6-42.
- Bisson, T.N., 'Medieval lordship', *Speculum* 70 (1995) 743-759.
- Bisson, T.N., 'Reply', *Past and Present* 155 (1997) 208-235.
- Bisson, T.N., *The crisis of the twelfth century. Power, lordship, and the origins of European government* (Princeton en Oxford 2009).
- Blécourt, A.S. de, 'Heerlijkheden en heerlijke rechten', *TvRG* 1 (1918-1919) 45-107, 175-190 en 489-519.
- Blécourt, A.S. de, E.M. Meijers en R.W.G. Lombarts e.a. red., *Memorialen van het hof (den raad) van Holland, Zeeland en West-Friesland van den secretaris Jan Rosa I-XIII* (Haarlem/Leiden 1929-1988).
- Bloch, M., *La société féodale. La formation des liens de dépendance. Les classes et le gouvernement des hommes*, 2 delen in 1 band (1939-1940; Parijs 1968).
- Blockmans, W.P., 'De samenstelling van de staten van de Bourgondische landsheerlijkheden omstreeks 1464', *SL* 47 (1968) 57-111.
- Blockmans, W.P., 'Autocratie ou polyarchie? La lutte pour le pouvoir politique en Flandre de 1482 à 1492, d'après des documents inédits', *Bulletin de la Commission Royale d'Histoire* 140 (1974) 257-368.
- Blockmans, W.P., *De volksvertegenwoordiging in Vlaanderen in de overgang van Middeleeuwen naar Nieuwe Tijden (1384-1506)* (Brussel 1978).
- Blockmans, W.P., 'Die Niederlande vor und nach 1400. Eine Gesellschaft in die Krise?' in: F. Seibt en W. Eberhard red., *Europa 1400. Die Krise des Spätmittelalters* (Stuttgart 1984) 117-132.
- Blockmans, W.P., 'Van buitenaf bekeken. Buitenlandse historici over staatsvorming in de Nederlanden van de veertiende tot de zestiende eeuw', *BMGN* 100 (1985) 588-605.

- Blockmans, W.P., 'Stadt, Region und Staat. Ein Dreiecksverhältnis – Der Kasus der Niederlanden im 15. Jahrhundert' in: F. Seibt en W. Eberhard red., *Europa 1500. Integrationsprozesse im Widerstreit. Staaten, Regionen, Personenverbände, Christenheit* (Stuttgart 1987) 211-226.
- Blockmans, W.P., 'Patronage, brokerage and corruption as symptoms of incipient state formation in the Burgundian-Habsburg Netherlands' in: A. Mączak red., *Klientelsysteme im Europa der frühen Neuzeit* (München 1988) 117-126.
- Blockmans, W.P., 'Vete, partijstrijd en staatsmacht: een vergelijking (met de nadruk op Vlaanderen)' in: J. Marsilje red., *Bloedwraak, partijstrijd en pacificatie in laat-middeleeuws Holland* (Hilversum 1991) 9-33.
- Blockmans, W.P., 'The economic expansion of Holland and Zeeland in the fourteenth-sixteenth centuries' in: E. Aerts e.a. red., *Studia historica oeconomica. Liber amicorum Herman van der Wee* (Leuven 1993) 41-58.
- Blockmans, W.P., 'Voracious states and obstructing cities. An aspect of state formation in preindustrial Europe' in: C. Tilly and W.P. Blockmans, *Cities and the rise of states in Europe, A.D. 1000 to 1800* (Boulder etc. 1994) 218-250.
- Blockmans, W.P. en W. Prevenier, *De Bourgondiërs. De Nederlanden op weg naar eenheid, 1384-1530* (1997; tweede druk, Amsterdam 2000).
- Blockmans, W.P., 'La représentation de la noblesse en Flandre aux XVe siècle' in: J. Paviot en J. Verger red., *Guerre, pouvoir et noblesse au Moyen Âge. Mélanges en l'honneur de Philippe Contamine* (Parijs 2000) 91-99.
- Blom, P., 'Demografie van een dode stad', *Nehalennia* 96 (1993) 2-10.
- Blom, P., 'Versekert ende bewaert. De geschiedenis van het archief van de heren van Veere en de bronnen voor het onderzoek naar het marikzaat Veere' in: P. Blom e.a. red., *Borsele, Bourgondië, Oranje. Heren en markiezen van Veere en Vlissingen* (Hilversum 2009) 173-192.
- Bloys van Treslong Prins, P.C., *Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Zeeland* (Utrecht 1919).
- Boer, D.E.H. de, *Graaf en grafiek. Sociale en economische ontwikkelingen in het middeleeuwse 'Noordholland' tussen ±1345 en ±1415* (Leiden 1978).
- Boer, D.E.H. de, "'Op weg naar volwassenheid". De ontwikkeling van produktie en consumptie in de Hollandse en Zeeuwse steden in de dertiende eeuw' in: J.M. de Baart e.a., *De Hollandse stad in de dertiende eeuw* (Zutphen 1987) 28-43.
- Boer, D.E.H. de, 'Florerend vanuit de delta. De handelsbetrekkingen van Holland en Zeeland in de tweede helft van de dertiende eeuw' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke en H. Sarfatij red., *Wi Florens... De Hollandse graaf Floris V in de samenleving van de dertiende eeuw* (Utrecht 1996) 126-152.
- Boer, D.E.H. de, "'Roerende van der visscheryen.' Enkele aspecten van de visvangst in Holland en Zeeland tot de Sint Elisabethsvloed van 1421' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke en H. Sarfatijn red., *Holland en het water in de middeleeuwen. Strijd tegen het water en beheersing en gebruik van het water* (Hilversum 1997) 115-140.
- Boerendonk, M.J., *Historische studie over den Zeeuwschen landbouw* (Den Haag 1935).
- Bois, G., *Crise du féodalisme. Économie rurale et démographie en Normandie orientale du début du 14e siècle au milieu du 16e siècle* (Parijs 1976).
- Bois, G., 'Against the Neo-Malthusian orthodoxy' in: T.H. Aston en C.H.E. Philpin red., *The Brenner debate. Agrarian class structure and economic growth in pre-industrial Europe* (Cambridge etc. 1985) 107-118.
- Bois, G., 'Noblesse et crise des revenus seigneuriaux en France aux XIVe et XVe siècles. Essai d'interprétation' in: Ph. Contamine red., *La noblesse au moyen âge, XIe-XVe siècles. Essais à la mémoire de Robert Boutruche* (Parijs 1976) 219-233.
- Bois, G., *La grande dépression médiévale XIVe et XVe siècles. Le précédent d'une crise systémique* (Parijs 2000).
- Boissevain, J., *Friends of friends. Networks, manipulators and coalitions* (Oxford 1974).
- Bonenfant, P., en G. Despy, 'La noblesse en Brabant aux XIIe et XIII siècles. Quelques sondages', *Le Moyen-Âge* 64 (1985) 27-66.
- Boo, J.A. de, *Familiewapens. Kentekens van verwantschap* (Den Haag 2008).
- Boom, H. ten, en J. van Herwaarden, 'Rotterdamse kroniek. Aantekeningen van Rotterdamse stadssecretarissen, 1315-1499 (1570)' in: *Nederlandse Historische Bronnen* 2 (1981) 1-102.
- Boone, M., 'Biografie en prosopografie, een tegenstelling? Een stand van zaken in het biografisch onderzoek over Pieter Lanchals (ca. 1430/1440-1488). Een Bruggeling in dienst van de Bourgondische staat', *Millennium* 7 (1993) 4-13.
- Boone, M., en M. Prak, 'Rulers, patricians and burghers. The great and little traditions of urban revolt in the Low Countries' in: K. Davids en J. Lucassen red., *A Miracle Mirrored. The Dutch Republic in European Perspective* (Cambridge 1995) 99-134.
- Boone, M., 'La terre, les hommes et les villes. Quelques considérations autour du thème de l'urbanisation des propriétaires terriens' in: *La ville et la transmission des valeurs culturelles au bas moyen âge et aux temps modernes, Crédit communal. 17e Colloque international. Actes* (Brussel 1996) 153-173.
- Boone, M., 'Une famille au service de l'État bourguignon naissant. Roland et Jean d'Uutkerke, nobles flamands dans l'entourage de Philippe le Bon', *RdN* 77 (1997) 234-255.
- Boone, M., 'Destroying and reconstructing the city. The inculcation and arrogation of princely power in the Burgundian-Habsburg Netherlands (14th-16th centuries)' in: M. Gosman, A. Vanderjagt en J. Veenstra red., *The propagation of power in the medieval West* (Groningen 1997) 1-33.
- Boone, M., 'Élites urbaines, noblesse d'État: bourgeois et nobles dans la société des Pays-Bas bourguignons (principalement en Flandre et en Brabant)' in: J. Paviot e.a. red., *Liber amicorum Raphaël de Smedt III* (Leuven en Parijs 2001) 61-85.

- Bos-Rops, J.A.M.Y., 'Van incidentele gunst tot jaarlijkse belasting. De bedde in het vijftiende-eeuwse Holland' in: J.T. de Smidt red., *Fiscaliteit in Nederland. 50 jaar Belastingmuseum "Prof. Dr. Van der Poel"* (Zutphen 1987) 21-32.
- Bos-Rops, J.A.M.Y., *Graven op zoek naar geld. De inkomsten van de graven van Holland en Zeeland, 1389-1433* (Hilversum 1993).
- Bos-Rops, J.A.M.Y., 'The power of the money. Financial officers in Holland in the late 15th and early 16th century' in: R. Stein red., *Powerbrokers in the late Middle Ages. The Burgundian Low Countries in a European context* (Turnhout 2001) 47-66.
- Bos-Rops, J.A.M.Y., J.G. Smit, en E.T. van der Vlist, *Holland bestuurd. Teksten over het bestuur van het graafschap Holland in het tijdvak 1299-1567* (Den Haag 2007).
- Bosl, K., 'Kasten, Stände, Klassen im mittelalterlichen Deutschland. Zur Problematik soziologischer Begriffe und ihrer Anwendung auf die mittelalterliche Gesellschaft', *Zeitschrift für Bayerische Landesgeschichte* 32 (1969) 477-494.
- Bosl, K., 'Noble unfreedom'. The rise of the *ministerials* in Germany' in: T. Reuter red., *The medieval nobility. Studies on the ruling classes of France and Germany from the sixth to the twelfth century* (Amsterdam, New York en Oxford 1979) 291-311. Eerder verschenen in: K. Bosl, *Die Grundlagen der modernen Gesellschaft im Mittelalter*, Vol. 1 (Stuttgart 1972) 190-211.
- Bossche, E. van den, 'Het geslacht Beijers van Voxdale', *Bijdragen tot de geschiedenis, inzonderheid van het oud hertogdom Brabant* 13 (1966) 157-201.
- Bothwell, J.S., *Edward and the English peerage. Royal patronage, social mobility and political control in fourteenth-century England* (Woodbridge 2004).
- Bouchard, C.B., *Strong of body, brave and noble. Chivalry and society in medieval France* (Ithaca en Londen 1998).
- Boulton, D'A.J.D., *The knights of the crown. The monarchical orders of knighthood in later medieval Europe, 1325-1520* (Woodbridge 1987).
- Boulton, D'A.J.D., 'The Order of the Golden Fleece and the creation of Burgundian national identity' in: D'A.J.D. Boulton en J.R. Veenstra red., *The ideology of Burgundy. The promotion of national consciousness, 1364-1565* (Leiden en Boston 2006) 21-97.
- Bourdieu, P., 'Les stratégies matrimoniales dans le système de reproduction', *Annales. Économies, Sociétés, Civilisations* 27 (1972) 1105-1127.
- Bourdieu, P., *Le sens pratique* (Parijs 1980).
- Bourdieu, P., en L.J.D. Wacquant, *Réponses. Pour une anthropologie réflexive* (Parijs 1992).
- Bourdieu, P., 'Economisch kapitaal, cultureel kapitaal, sociaal kapitaal' in: Idem, *Opstellen over smaak, habitus en het veldbegrip*, ed. D. Pels (Amsterdam 1992) 120-141.
- Bourdieu, P., 'Rethinking the state. Genesis and structure of the bureaucratic field', *Sociological Theory* 12 (1994) 1-18.
- Bourdieu, P., 'De la maison du roi à la raison d'état. Un modèle de la genèse du champ bureaucratique', *Actes de la Recherche en Sciences Sociales* 118 (1997) 55-68.
- Bourin, M., 'How changes in naming reflect de evolution of familial structures in southern Europe, 950-1250' in: G.T. Beech, M. Bourin en P. Chareille red., *Personal names studies of medieval Europe. Social identity and familial structure* (Kalamazoo 2002) 3-13.
- Bousmar, E., 'Des alliances liées a la procréation. Les fonctions du mariage dans les Pays-Bas Bourguignons', *Mediaevistik* 7 (1994) 11-69.
- Bousmar, E., 'La noblesse, une affaire d'homme? L'apport du féminisme à un examen des représentations de la noblesse dans les milieux bourguignons', *PCEEB* 37 (1997) 147-155.
- Boxhorn, M.Z. van, *Chroniick van Zeeland eertijds beschreven door d'heer Johan Reygersbergen, nu verbeterd ende vermeerderd door Marcus Zverius van Boxhorn*, 2 delen (Middelburg 1644).
- Braake, S. ter, *Met recht en rekenschap. De ambtenaren van het Hof van Holland en de Haagse Rekenkamer in de Habsburgse tijd (1483-1558)* (Hilversum 2007).
- Brakke, L.E. de, 'Inleiding tot eene beschrijving der rechten van den heer van Vere', *AZGW* (1930) 141-195.
- Brakke, J.H., en C. Hoek, 'Repertorium op de lenen van Hodenpijl, 1299-1753', *OV* 20 (1965) 221-260, *OV* 29 (1974) 149-151 en *OV* 44 (1989) 405-412.
- Brand, H., *Over macht en overwicht. Stedelijke elites in Leiden (1420-1510)* (Leuven en Apeldoorn 1996).
- Brand, H., 'Floris en Jan van Boschhuijsen. Leidse edelen aan het Beierse en Bourgondische hof', *Leidschrift* (2000) 64-99.
- Brand, H., 'Appointment strategies at the court of duke Philip the Good. New applications of old mechanisms' in: S.J. Gunn en A. Janse red., *The court as a stage. England and the Low Countries in the later Middle Ages* (Woodbridge 2006) 85-100.
- Braunstein, Ph., 'Pour une histoire des élites urbaines. Vocabulaire, réalités et représentations' in: *Les élites urbaines au Moyen Âge. XXVIIe Congrès de la S.H.M.E.S. (Rome, mai 1996)* (Parijs 1997) 29-38.
- Braun, R., 'Staying on top. Socio-cultural reproduction of European power elites' in: W. Reinhard red., *Power elites and state-building* (Oxford 1996) 235-259.
- Brenner, R., 'Agrarian class structure and economic development in pre-industrial Europe' in: T.H. Aston en C.H.E. Philpin red., *The Brenner debate. Agrarian class structure and economic growth in pre-industrial Europe* (Cambridge etc. 1985) 10-63.
- Brenner, R., 'The agrarian roots of European capitalism' in: T.H. Aston en C.H.E. Philpin red., *The Brenner debate. Agrarian class structure and economic growth in pre-industrial Europe* (Cambridge etc. 1985) 213-327.

- Brenner, R.P., 'The Low Countries in the transition to capitalism' in: P.C.M. Hoppenbrouwers en J.L. van Zanden red., *Peasants into farmers? The transformation of rural economy and society in the Low Countries (Middle Ages-19th century) in light of the Brenner debate* (Turnhout 2001) 274-338.
- Broecke, J.P. van den, *Middeleeuwse kastelen van Zeeland. Bijzonderheden over burchten en ridderhofsteden* (Delft z.j.).
- Broekema, J., 'Borsele als ambachtsheerlijkheid en als polder (voor 1795)', *AZGW* VI (1988) 173-255.
- Brokken, H.M., 'De creatie van baanderheren door de graven Willem IV en Willem V', *Holland* 11 (1979) 60-64.
- Brokken, H.M., *Het ontstaan van de Hoekse en Kabeljauwse twisten* (Zutphen 1982).
- Brown, E.A.R., 'The tyranny of a construct. Feudalism and historians of medieval Europe', *American Historical Review* 79 (1974) 1063-1088.
- Brown, E.A.R., 'Georges Duby and the three orders', *Viator* 17 (1986) 51-64.
- Brown, A., 'Urban jousts in the later middle ages. The White Bear of Bruges', *Revue Belge de Philologie et d'Histoire* 78 (2000) 315-330.
- Brubaker, R., 'Rethinking classical theory. The sociological vision of Pierre Bourdieu', *Theory and Society* 14 (1985) 745-775.
- Bruch, H., 'Een reeks van 15e-eeuwse kronieken van adellijke geslachten', *NL* 49 (1931) 71-76.
- Bruine, W. de, *Inventaris van het archief der gemeente Vlissingen*, 2 delen (Vlissingen 1959).
- Brunel, G., 'Le marché de la terre en France septentrionale et en Belgique. Esquisse historiographique' in: L. Feller en C. Wickham red., *Le marché de la terre au Moyen Age. Actes des colloques des Treilles et de Saint-Lambert (1999-2001)* (Rome 2005) 99-111.
- Brunelle, G.K., 'Dangerous liaisons. Mésalliance and early modern French noblewomen', *French Historical Studies* 19 (1995) 75-103.
- Brunner, O., 'Stadt und Bürgertum in der Europäischen Geschichte', *Geschichte in Wissenschaft und Unterricht. Zeitschrift des Verbandes der Geschichtslehrer Deutschlands* 4 (1953) 525-537.
- Bruyn, O. de, 'Une Renaissance de l'art des jardins antique? L'imitation des modèles perses, grecs et romains dans l'aménagement des jardins des châteaux des anciens Pays-Bas au XV siècle' in: J.-M. Cauchies en J. Guisset red., *Le château, autour et alentours (XIVe-XVIIe siècles). Paysage, parc, jardin et domaine* (Turnhout 2008) 73-87.
- Buchelius, A., *Inscriptiones monumentaque in templis et monasteriis Belgicis inventa* (1684) Geraadpleegd via: <http://www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/handschriften/buchelius/inscriptiones>.
- Bueren, T. van, *Leven na de dood. Gedenken in de late middeleeuwen* (Turnhout 1999).
- Buitelaar, A.L.P., *De Stichtse ministerialiteit en de ontginningen in de Vechtstreek* (Hilversum 1993).
- Bulst, N., 'Zum Gegenstand und zur Methode von Prosopographie' in: N. Bulst en J.-Ph. Genet red., *Medieval lives and the historian. Studies in medieval prosopography* (Kalamazoo 1986) 1-16.
- Bulst, N., 'Objet et méthode de la prosopographie' in: J.-Ph. Genet en G. Lottes red., *L'état moderne et les élites, XIIIe-XVIIIe siècles. Apports et limites de la méthode prosopographique* (Parijs 1996) 467-482.
- Burger, M.J., 'Torens op Zuid-Beveland', *AZGW* (1993) 157-183.
- Burgers, J.W.J., 'Het beeld van de adel bij Melis Stoke. De adelspolitiek van de Hollandse graven in het begin van de veertiende eeuw', *BMGN* 112 (1997) 469-486.
- Burgers, J.W.J., 'De grafelijke raad in Holland in de dertiende eeuw. De evolutie van een centraal bestuursorgaan en de rol daarin van de grafelijke klerken' in: D.P. Blok e.a. red., *Datum en actum. Opstellen aangeboden aan Jaap Kruisheer ter gelegenheid van zijn vijfenzestigste verjaardag* (Amsterdam 1998) 67-109.
- Burke, P., *Sociology and history* (Londen 1980).
- Bush, M.L., *The European nobility. Vol. 1: Noble privilege* (Frome en Londen 1983) en *Vol. 2: Rich noble, poor noble* (Manchester en New York 1988).
- Bumke, J., *Studien zum Ritterbegriff im 12. und 13. Jahrhundert* [Beihefte zum *Euphorion*. Zeitschrift für Literaturgeschichte] (Heidelberg 1964).
- Buylaert, F., 'Sociale mobiliteit bij stedelijke elites in laatmiddeleeuws Vlaanderen. Een gevalstudie over de Vlaamse familie De Baenst', *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis* 8 (2005) 201-251.
- Buylaert, F., 'Edelen in de Vlaamse stedelijke samenleving. Een kwantitatieve benadering van de elite van het laatmiddeleeuwse en vroegmoderne Brugge', *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis* 4 (2007) 29-56.
- Buylaert, F., en J. Dumolyn, 'Conclusion. L'importance sociale, politique et culturelle de la haute noblesse dans les Pays-Bas bourguignons et habsbourgeois (1475-1525). Un état de la question' in: J. Haemers, C. Van Hoorebeeck en H. Wijsman red., *Entre la ville, la noblesse et l'état. Philippe de Clèves (1456-1528). Homme politique et bibliophile* (Turnhout 2007) 279-294.
- Buylaert, F., e.a. red., 'De adel ingelijst. "Adelslijsten" voor het graafschap Vlaanderen in de veertiende en de vijftiende eeuw', *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis* 173 (2007) 47-187.
- Buylaert, F., en J. Dumolyn, 'Beeldvorming rond adel en ridderschap bij Froissart en de Bourgondische kroniekschrijvers', *BMGN* 123 (2008) 609-632.
- Buylaert, F., *Eeuwen van ambitie. Edelen, steden en sociale mobiliteit in laatmiddeleeuws Vlaanderen* (ongepubliceerde dissertatie Universiteit Gent, 2008).
- Buylaert, F., 'La noblesse et l'unification des Pays-Bas. Naissance d'une noblesse bourguignonne à la fin du Moyen Âge?', *Revue Historique* 653 (2010) 3-25.
- Cappon, C.M., en H. van Engen, 'Het stadsrecht van Brouwershaven', *Kroniek van het land van de zeemeermin* 27 (2002) 5-24.

- Carasso-Kok, M., *Repertorium van verhalende historische bronnen uit de Middeleeuwen. Heiligenlevens, annalen, kronieken en andere in Nederland geschreven verhalende bronnen* (Den Haag 1981).
- Carlier, M., 'Solidariteit of sociale controle? De rol van vrienden en magen en burens in een middeleeuwse stad' in: Idem e.a. red., *Hart en marge in de laat-middeleeuwse stedelijke maatschappij. Handelingen van het colloquium te Gent (22-23 augustus 1996)* (Leuven en Apeldoorn 1997) 71-92.
- Carlier, M., "'Niet wederstaende dat hi bastaert es.'" Legitimatie van onwettige kinderen in de Bourgondische Nederlanden als sociaal-politiek fenomeen', *JMG* 2 (1999) 96-161.
- Carlier, M., *Kinderen van de minne? Bastaarden in het vijftiende-eeuws Vlaanderen* (Brussel 2001).
- Caron, M.-T., *La noblesse dans le duché de Bourgogne, 1325-1477* (Lille 1987).
- Caron, M.-T., *Noblesse et pouvoir royal en France, XIIIe-XVIe siècle* (Parijs 1994).
- Caron, M.-T., 'Enquête sur la noblesse du bailliage d'Arras à l'époque de Charles le Téméraire', *RdN* 77 (1995) 406-426.
- Caron, M.-T., en D. Clauzel red., *Le banquet de faisan* (Arras 1997).
- Caron, M.-T., 'Edelen', 'Adellijke gedragspatronen', 'Adellijke netwerken' in: W. Prevenier red., *Prinsen en Poorters in de Bourgondische Nederlanden* (Antwerpen 1998) 35-52, 143-155, 257-267.
- Caron, M.-T., *Les vœux du Faisan, noblesse en fête, esprit de croisade. Le manuscrit français 11594 de la Bibliothèque Nationale de France* (Turnhout 2003).
- Carpenter, C., *Locality and polity. A study of Warwickshire landed society, 1401-1499* (Cambridge 1992).
- Castelnuovo, G., 'Bons nobles, mauvais nobles, nobles marchands? Réflexions autour des noblesses italiennes en milieu communal (XIIe-début XVIe siècle)', *Cahiers de Recherches Médiévales* 13 (2006) 85-104.
- Cauchies, J.-M., 'Voyage d'Espagne et domaine princier. Les opérations financières de Philippe le Beau dans les Pays-Bas (1505-1506)' in: Ph. Contamine, Th. Dutour et B. Schnerb red., *Commerce, finances et société (XIe-XVIe siècles). Recueil de travaux d'histoire médiévale offert à M. le professeur Henri Dubois* (Parijs 1993) 217-244.
- Cauchies, J.-M., 'Baudouin de Bourgogne (v. 1446-1508), bâtard, militaire et diplomate. Une carrière exemplaire?', *RdN* 77 (1995) 257-282.
- Cauchies, J.M., "'Grands" nobles, "petits" nobles, non-nobles dans les conseils de Maximilien d'Autriche et Philippe le Beau pour les Pays-Bas' in: Idem red., *Les élites nobiliaires dans les Pays-Bas au seuil des temps modernes. Mobilité sociale et service du pouvoir* (Brussel 2001) 49-62.
- Cauchies, J.-M., *Philippe le Beau. Le denier duc de Bourgogne* (Turnhout 2003).
- Cauwenbergh, E. van, *Het vorstelijke domein en de overheidsfinanciën in de Nederlanden (15de en 16de eeuw). Een kwantitatieve analyse van Vlaamse en Brabantse domeinrekeningen* (Brussel 1982).
- Chaussier, C., en G. van Innis, *L'ordre des chevaliers de Saint-Antoine en Hainaut (XIVe-XVe s.)* (Brussel 1994).
- Cockshaw, P., en C. van den Berigen-Pantens red., *L'ordre de la Toison d'or, de Philippe le Bon à Philippe le Beau (1430-1505). Idéal ou reflet d'une société?* (Brussel en Turnhout 1996).
- Coenen, J.M.A., *Graaf en grafelijkheid. Een onderzoek naar de graven van Holland en hun omgeving in de dertiende eeuw* (dissertatie Rijksuniversiteit Utrecht, 1986).
- Constable, G., *Three studies in medieval religious and social thought. III. The orders of society* (Cambridge 1995).
- Contamine, Ph., 'Points de vue sur la chevalerie en France à la fin du Moyen Âge', *Francia* 4 (1976) 255-285.
- Contamine, Ph., 'Les tournois en France à la fin du moyen âge' in: J. Fleckenstein red., *Das ritterliche Turnier im Mittelalter. Beiträge zu einer vergleichenden Formen- und Verhaltensgeschichte des Rittertums* (Göttingen 1985) 425-449.
- Contamine, Ph., 'La seigneurie en France à la fin du Moyen Âge. Quelques problèmes généraux' in: idem red., *Seigneuries et seigneurs au Moyen Âge. Actes du 117e Congrès national des sociétés savantes (Clermont-Ferrand, 1992)* (Parijs 1993) 25-43.
- Contamine, Ph., *La noblesse au royaume de France de Philippe le Bel à Louis XII. Essai de synthèse* (Parijs 1997).
- Contamine, Ph., 'Noblesse et service. L'idée et la réalité dans la France de la fin du Moyen Âge' in: O.G. Oexle en W. Paravicini red., *Nobilitas. Funktion und Repräsentation des Adels in Alteuropa* (Göttingen 1997) 299-311.
- Contamine, Ph., 'The European nobility' in: C.T. Allmand red., *The New Cambridge Medieval History VII* (Cambridge 1998) 89-105.
- Contamine, Ph., 'Noblesse française, nobility et gentry anglaises à la fin du Moyen Âge. Une comparaison', *Cahiers de Recherches Médiévales* 13 (2006) 105-131.
- Conze, W., 'Adel, Aristokratie' in: O. Brunner, W. Conze, R. Koselleck red., *Geschichtliche Grundbegriffe*, Vol. I (Stuttgart 1997) 1-48.
- Cools, H., 'Le prince et la noblesse dans la châtellenie de Lille à la fin du XVe siècle. Un exemple de la plus grande emprise de l'État sur les élites locales?', *RdN* 77 (1995) 387-406.
- Cools, H., 'Noblemen on the borderline. The nobility of Picardy, Artois and Walloon Flanders and the Habsburg-Valois conflict, 1477-1529' in: W. Blockmans, M. Boone and Thérèse de Hemptinne red., *Secretum scriptorum. Liber alumnorum Walter Prevenier* (Leuven en Apeldoorn 1999) 371-382.
- Cools, H., 'Équilibres ou déséquilibres régionaux au sein de l'aristocratie des Pays-Bas (1477-1530)' in: J.-M. Cauchies red., *Les élites nobiliaires dans les Pays-Bas au seuil des temps modernes. Mobilité sociale et service du pouvoir* (Brussel 2001) 63-81.
- Cools, H., *Mannen met macht. Edellieden en de moderne staat in de Bourgondisch-Habsburgse landen (1475-1530)* (Zwolle 2001).
- Cools, H., 'Quelques hommes de cour originaires des pays germaniques aux Pays-Bas à l'époque de Maximilien Ier', *PCEEB* 46 (2006) 161-170.
- Cools, H., 'Het markizaat Veere. Een relic van het Bourgondisch-Habsburgse adelsbeleid' in: P. Blom e.a. red., *Borsele, Bourgondië, Oranje. Heren en markiezen van Veere en Vlissingen* (Hilversum 2009) 11-26.

- Cooper, J.P., 'Patterns of inheritance and settlement by great landowners from the fifteenth to the eighteenth centuries' in: J. Goody, E.P. Thompson en J. Thirsk red., *Family and inheritance. Rural society in western Europe, 1200-1800* (Cambridge 1976) 192-327.
- Coss, P., 'From feudalism to bastard feudalism' in: N. Fryde, P. Monnet, O.G. Oexle red., *Die Gegenwart des Feudalismus* (Göttingen 2002) 79-107.
- Coss, P.R., *The origins of the English gentry* (Cambridge 2003).
- Cremer, A., 'La genèse de la notion de noblesse de robe', *Revue d'histoire moderne et contemporaine* 46 (1999) 22-38.
- Croenen, G., *Familie en macht. De familie Berthout en de Brabantse adel* (Leuven 2003).
- Crouch, D., *The image of aristocracy in Britain 1000-1300* (Londen en New York 1992).
- Crouch, D., *Tournament* (Londen en New York 2005).
- Crouch, D., *The birth of nobility. Constructing aristocracy in England and France, 900-1300* (Londen etc. 2005).
- Crouzet-Pavan, E., 'Les élites urbaines. Aperçus problématiques (France, Angleterre, Italie)' in: *Les élites urbaines au Moyen Âge. XXVIIe Congrès de la S.H.M.E.S. (Rome, mai 1996)* (Parijs 1997) 9-28.
- Cuvelier, J., *Inventaire des Archives de la Ville de Louvain*, 3 delen (Leuven 1929).
- Dam, P.J.E.M. van, *Vissen in veenmeren. De aalvisserij bij de sluizen tussen Haarlem en Amsterdam en de ecologische transformatie in Rijnland 1440-1530* (Hilversum 1998).
- Dam, P.J.E.M. van, 'Middeleeuwse bedrijven in zout en zel in Zuidwest-Nederland. Een analyse op basis van de moereneringsrekening van Puttermoer van 1386', *JMG* 9 (2006) 85-115.
- Damen, M., *De staat van dienst. De gewestelijke ambtenaren van Holland en Zeeland in de Bourgondische periode (1425-1482)* (Hilversum 2000).
- Damen, M., 'Linking court and counties. The governors and stadholders of Holland and Zeeland in the fifteenth century', *Francia* 29 (2002) 257-268.
- Damen, M., 'Vorstellijke vensters. Glasraamschilderingen als instrument van devotie, memorie en representatie (1419-1519)', *JMG* 8 (2005) 140-200.
- Damen, M., 'The nerve centre of political networks? The Burgundian court and the integration of Holland and Zeeland into the Burgundian state, 1425-1477' in: S.J. Gunn en A. Janse red., *The court as a stage. England and the Low Countries in the later Middle Ages* (Woodbridge 2006) 70-84.
- Damen, M., en A. Janse, 'Adel in meervoud. Methodologische beschouwingen over comparatief adelsonderzoek in de Bourgondische Nederlanden', *BMGN* 123 (2008) 517-540.
- Davis, K., en W.E. Moore, 'Some principles of stratification', *The American Sociological Review* 10 (1945) 242-249.
- Debord, A., *Aristocratie et pouvoir. Le rôle du château dans la France médiévale* (Parijs 2000).
- Degryse, K., 'Fortuin en sociaal prestige. Enkele beschouwingen over het 'verraad' van de burgerij tijdens het Ancien Régime', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 9 (1977) 283-293.
- Dek, A.W.E., 'Genealogie der heren van Crujningen', *JCBG* 11 (1957) 79-120.
- Dek, A.W.E., *De heren van Reimerswaal en het Zeeuwse geslacht Blok* (Den Haag 1957).
- Dek, A.W.E., *Genealogie der heren en graven van Egmond* (Den Haag 1958).
- Dek, A.W.E., *Genealogie der graven van Holland* (4e druk; Zaltbommel 1969).
- Dek, A.W.E., *Genealogie der heren van Borselen* (Zaltbommel 1979).
- Dekker, C., *Zuid-Beveland. De historische geografie en de instellingen van een Zeeuws eiland in de Middeleeuwen* (Assen 1971).
- Dekker, C., en J. Kruisheer, 'Regesten van oorkonden en andere teksten betreffende het Victorinnenklooster Jeruzalem te Biezelinghe, 1246-1602', *Archief voor de geschiedenis van de katholieke Kerk in Nederland* 12 (1970) 1-74.
- Dekker, C., en J. Kruisheer, 'Geschiedenis van het Victorinnenklooster Jeruzalem te Biezelinghe 1246 - begin 17e eeuw', *Archief voor de geschiedenis van de katholieke Kerk in Nederland* 14 (1972) 3-88.
- Dekker, C., 'De vertegenwoordiging van de geërfden in de wateringeng van Zeeland Bewesten Schelde in de middeleeuwen', *BMGN* 89 (1974) 345-374.
- Dekker, C., *Het Onze-Lieve-Vrouwe-kapittel van Kapelle en de stichting van de parochie Biezelinghe 1503-1529* (Goes 1979).
- Dekker, C., 'Saint-Bavon en Zélande' in: J.-M. Duvosquel en E. Thoen red., *Peasants and townsmen in medieval Europe. Studia in honorem Adriaan Verhulst* (Gent 1995) 379-396.
- Dekker, C., 'De abt van Middelburg, ambachtsheer, dijkgraaf en prelaat' in: S. van Perre red., *Norbertijnen in de politiek* [Bijdragen van de contactdag Werkgroep Norbertijner Geschiedenis in de Nederlanden] (Brussel 1997) 65-76.
- Dekker, C., *Een schamele landstede. Geschiedenis van Goes tot aan de Satisfactie in 1577* (Goes 2002).
- Dekker, C., *Een Zeeuws dorp in de Middeleeuwen. Wemeldinge voor het jaar 1600* (Goes 2007).
- Dekker, C., en R. Baetens, *Geld in het water. Antwerps en Mechels kapitaal in Zuid-Beveland na de stormvloed in de 16e eeuw* (Hilversum 2010).
- Dekker, J., red., *De abdij van Middelburg* (Utrecht 2006).
- Delahaye, A., *Vossemeer, land van 1000 heren. Ambachtsheerlijkheid Oud- en Nieuw-Vossemeer en Vrijberghe 1410-1962* (Vossemeer 1969).
- Denifle, H., e.a., *Auctarium Chartularii Universitatis Parisiensis*, 6 delen (Parijs 1894-1964).
- Dereck, D., 'La noblesse dans le comte de Hainaut du XIe au XIIIe siècle. Aperçu général' in: J.-M. Cauchies en J.-M. Duvosquel red., *Recueil d'études d'histoire Hainuyère. Offertes à Maurice A. Arnould* (Mons 1983) 583-597.
- Derville, A., 'Les élites urbaines en Flandre et en Artois' in: *Les élites urbaines au Moyen Âge. XXVIIe Congrès de la S.H.M.E.S. (Rome, mai 1996)* (Parijs 1997) 119-135.

- Descimon R., 'Chercher de nouvelles voies pour interpréter les phénomènes nobiliaires dans la France moderne. La noblesse, "essence" ou rapport social?', *Revue d'histoire moderne et contemporaine* 46 (1999) 5-21.
- Despy, G., 'Les chapitres de chanoinesses nobles en Belgique au Moyen Age', *Annales de la Fédération archéologique et historique de Belgique* 36 (1956) 169-179.
- Deurloo, L., en Janssens, P.J.J.G., *Wapenboek van de Belgische adel. Van de 15de tot de 20ste eeuw*, 4 delen (Brussel 1992-1994).
- Dewald, J., *The European nobility, 1400-1800* (Cambridge 1996).
- Dixhoorn, A. van, *Lustige geesten. Rederijkers en hun kamers in het publieke leven van de noordelijke Nederlanden in de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw* (Amsterdam 2004).
- Dixmude, O. van, *Merkwaardige gebeurtenissen, vooral in Vlaenderen en Brabant, en ook in de aangrenzende landstreken, van 1377 tot 1443*, red. J.-J. Lambin (Ypres 1835).
- Doe, E. van der, e.a. red., *Historisch onderzoek over Zeeland. Lijst van leemten* (Middelburg 1999).
- Dotd van Flensburg, J.J., 'Het Utrechtsche Buurspraec-boeck', *Archief voor kerkelijke en wereldsche geschiedenissen, inzonderheid van Utrecht* 5 (1846) 55-119.
- Douxchamps-Lefèvre, C., *Inventaire des archives du Fonds de Corroy-le-Château* (Brussel 1962).
- Drie, R.J.F., 'Inhoud en gebruik van de begrippen ridderschap en ridderhofstad in het Nedersticht gedurende de 16e eeuw', *JCBG* 40 (1986) 67-99.
- Duby, G., 'La noblesse dans la France médiévale' in: Idem, *La société chevaleresque. Hommes et structures du Moyen Age I* (1961; herdruk, Parijs 1988) 9-33.
- Duby, G., 'Structures de parenté et noblesse dans la France du Nord aux XIe et XIIe siècles' in: Idem, *La société chevaleresque. Hommes et structures du Moyen Age I* (1967; herdruk, Parijs 1988) 143-166.
- Duby, G., 'Situation de la noblesse en France au début du XIIIe siècle' in: Idem, *La société chevaleresque. Hommes et structures du Moyen Age I* (1972; herdruk, Parijs 1988) 117-128.
- Duby, G., 'Lignage, noblesse et chevalerie au XIIe siècle dans la région maonnaise. Une révision' in: Idem, *La société chevaleresque. Hommes et structures du Moyen Age I* (1972; herdruk, Parijs 1988) 83-116.
- Duby, G., *Les trois ordres ou l'imaginaire du féodalisme* (Parijs 1978).
- Duindam, J., *Myths of power. Nobert Elias and the early modern European court* (Amsterdam 1995).
- Dumolyn, J. en F. van Tricht, 'Adel en nobiliteringsprocessen in het laatmiddeleeuwse Vlaanderen. Een status questionis', *BMGN* 115 (2000) 197-222.
- Dumolyn, J. en F. van Tricht, 'De sociaal-economische positie van de laatmiddeleeuwse Vlaamse adel. Enkele trends', *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge* 137 (2000) 3-46.
- Dumolyn, J., 'De Vlaamse adel in de late Middeleeuwen. Staatsdienst en sociale mobiliteit' in: J.-M. Cauchies red., *Les élites nobiliaires dans les Pays-Bas au seuil des temps modernes. Mobilité sociale et service du pouvoir* (Brussel 2001) 9-30.
- Dumolyn, J., 'Dominante klassen en elites in verandering in het laatmiddeleeuwse Vlaanderen', *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis* 5 (2002) 69-107.
- Dumolyn, J., *Staatsvorming en vorstelijke ambtenaren in het graafschap Vlaanderen (1419-1477)* (Antwerpen en Apeldoorn 2003).
- Dumolyn, J., 'Nobles, patricians and officers. The making of a regional political elite in late medieval Flanders', *Journal of Social History* 40 (2006) 432-452.
- Dumolyn, J., 'The political and symbolic economy of state feudalism. The case of late-medieval Flanders', *Historical Materialism* 15 (2007) 105-131.
- Durand, Y., 'Clientèles et fidélités dans le temps et dans l'espace' in: Y. Durand red., *Hommage à Roland Mousnier. Clientèles et fidélités en Europe à l'Époque moderne* (Parijs 1981) 3-24.
- Dutour, Th., 'La noblesse dijonnaise dans la seconde moitié du XIVe siècle (vers 1350-vers 1410)' in: Ph. Contamine, Th. Dutour en B. Schnerb red., *Commerce, finances et société (XIe-XVIe siècles). Recueil de travaux d'histoire médiévale offert à M. le professeur Henri Dubois* (Parijs 1993) 311-326.
- Dutour, Th., 'Les nobles, les activités civiles et la vie urbaine dans l'espace francophone (XIIIe-XVe siècles)', *Histoire Urbaine* 16 (2006) 115-129.
- Dutour, Th., 'La notabilité urbaine vue par les historiens médiévistes francophones aux XIXe et XXe siècles' in: J.-M. Laurence red., *La notabilité urbaine Xe-XVIIIe siècles* (Caen 2007) 7-22.
- Ebeling, R.A., *Voor- en familienamen in Nederland. Geschiedenis, verspreiding, vorm en gebruik* (Den Haag 1993).
- Eberhard, W., 'Die Krise des Spätmittelalters. Versuch einer Zusammenfassung' in: F. Seibt en W. Eberhard red., *Europa 1400. Die Krise des Spätmittelalters* (Stuttgart 1984) 303-319.
- Eisenstadt, S.N., en Roniger, L., *Patrons, clients and friends. Interpersonal relations and the structure of trust in society* (Cambridge etc. 1984).
- Elm, K., *Quellen zur Geschichte des Ordens vom Hlg. Grab in Nordwesteuropa aus deutschen und niederländischen Archiven (1191-1603)* (Brussel 1976).
- Elsen, G. van den, 'Bijdragen voor de geschiedenis van de abdij van Middelburg en van het nonnenklooster te Zoetendaal', *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem* 15 (1888) 173-206.
- Elster, J., 'Marxism, functionalism, and game theory. The case for methodological individualism', *Theory and Society* 11 (1982) 453-482.
- Emirbayer, M., en J. Goodwin, 'Network analysis, culture and the problem of agency', *The American Journal of Sociology* 99 (1994) 1411-1454.
- Enklaar, D.Th., 'Kennemer procesacten', *VMBOVR* 8 (1934) 329-338.
- Enthoven, V., *Zeeland en de opkomst van de Republiek. Handel en strijd in de Scheldedelta, ca. 1550-1621* (Leiden 1996).

- Epstein, S.R., *Freedom and growth. The rise of states and markets in Europe, 1300-1750* (Londen en New York 2000).
- Ermens, J., *Recueil chronologique de tous les placards, édits, décrets, règlements, ordonnances, instructions et traits, concernant les titres et marques d'honneur ou de noblesse, port d'armes, d'armoiries et autres distinctions, depuis l'année 1431 jusqu'au moi de mai 1785* (Brussel 1785).
- Ermerins, J., *Eenige Zeeuwsche oudheden, uit echte stukken opgehelderd en in het licht gebracht. Deel 1: Walcheren. Deel 2: Vossemeer en Vrijbergen. Deel 3: De heeren van Vere. Deel 4: De stad Rommerswale. Deel 5 en 6: De stad Vere. Deel 7: Zuid-Beveland. Deel 8: Tholen en Schouwen-Duiveland* (Middelburg 1780-1797).
- Ermerins, J.P.N., 'Inventaris van den boedel van Mr. Franchoijs van Zandijck 1551', *AZGW* (1878) 213-137.
- Ertman, T., *Birth of the Leviathan. Building states and regimes in Medieval and Early Modern Europe* (Cambridge 1997).
- Evergates, T., 'The feudal imaginary of Georges Duby', *Journal of Medieval and Early Modern Studies* 27 (1997) 641-660.
- Evergates, T., 'Nobles and knights in twelfth-century France' in: T.N. Bisson red., *Cultures of power. Lordship, status, and process in twelfth-century Europe* (Philadelphia 1995) 11-35.
- Evergates, T., *The aristocracy in the county of Champagne, 1100-1300* (Philadelphia 2007).
- Flammang, V., 'Partis en Hainaut? La place de la noblesse hainuyère dans la lutte entre Jaqueline de Bavière et Jean IV de Brabant (1424-1428)', *BMGN* 123 (2009) 541-563.
- Fleckenstein, J., 'Die Entstehung des niederen Adels und das Rittertum' in: Idem red., *Herrschaft und Stand. Untersuchungen zur Sozialgeschichte im 13. Jahrhundert* (Göttingen 1977) 17-39.
- Fleckenstein, J., 'Ritter, -tum, -stand' in: R. Auty e.a. red., *Lexikon des Mittelalters*, Vol. VII (München und Zürich 1977) 866-872.
- Fleckenstein, J. (met medewerking van T. Zotz), *Rittertum und ritterliche Welt* (Berlijn 2002).
- Fleming, P.W., 'Charity, faith and the gentry of Kent, 1422-1529' in: A. Pollard red., *Property and politics. Essays in later medieval English history* (Gloucester 1984) 36-58.
- Flori, J., *Chevaliers et chevalerie au Moyen Age* (Parijs 1998).
- Fockema Andreae, S.J., 'Recht van den wind en molendwang' *TvRG* 1 (1918-1919) 431-442.
- Fockema Andreae, S.J., 'De hoge en vrije heerlijkheid Putten', *Zuid-Hollandse Studiën* 2 (1952) 21-36.
- Fokker, A.J.F., *Schouwen vóór 1600*, 2 delen (Zierikzee 1908).
- Fossier, R., 'Seigneurs et seigneuries au Moyen Âge' in: Ph. Contamine red., *Seigneuries et seigneurs au Moyen Age. Actes du 117e Congrès national des sociétés savantes (Clermont-Ferrand, 1992)* (Parijs 1993) 13-24.
- Fouquet, G., 'Adel und Zahl – es sy umb klein oder groß. Bemerkungen zu einem Forschungsgebiet vornehmlich im Reich des Spätmittelalters' in: H. von Seggern en G. Fouquet red., *Adel und Zahl. Studien zum adligen Rechnen und Haushalten in Spätmittelalter und früher Neuzeit* (Ubstadt-Weiher 2000) 3-24.
- Fouquet, F., 'Zwischen Nicht-Adel und Adel. Eine Zusammenfassung' in: K. Andermann en P. Johanek red., *Zwischen Nicht-Adel und Adel* (Stuttgart 2001) 417-434.
- Fouquet, F., 'Stadt-Adel. Chancen und Risiken sozialer Mobilität im späten Mittelalter' in: G. Schulz red., *Sozialer Aufstieg. Funktionseliten im Spätmittelalter und in der frühen Neuzeit* (München 2002) 171-192.
- Fourquin, G., *Seigneurie et féodalité au Moyen Age* (Parijs 1970).
- Fouw, A. de, *Philips van Kleef. Een bijdrage tot de kennis van zijn leven en karakter* (Groningen 1937).
- Freed, J.B., 'The origins of the European nobility. The problem of the ministerials', *Viator* 7 (1976) 211-242.
- Freed, J.B., 'Nobles, ministerials, and knights in the Archdiocese of Salzburg', *Speculum* 62 (1987) 575-611.
- Frey, S., 'Neuer Stadtadel im 15. Jahrhundert?' in: P. Niederhäuser red., *Alter Adel – neuer Adel? Zürcher Adel zwischen Spätmittelalter und Früher Neuzeit* (Zürich 2003) 195-203.
- Frieder, B.K., *Chivalry and the perfect prince. Tournaments, art, and armour at the Spanish Habsburg Court* (Kirksville 2008).
- Friedrichs, C.R., *The early modern city, 1450-1750* (London etc. 1995).
- Friedrichs, R.L., 'Marriage strategies and younger sons in fifteenth-century England', *Medieval Prosopography* 14 (1993) 53-69.
- Fruin, R., *Het archief der stad Reimerswaal* ('s-Gravenhage 1897).
- Fruin, R., 'Schot en bedde in Zeeland', *Verslag van de Algemeene Vergadering der leden van het Historisch Genootschap* (1903) 55-95.
- Fruin, R., 'De oorsprong der familie van Borssele van der Hooghe', *AZGW* (1908) 1-46; (1909) 149-153; en (1913) 171-172.
- Fruin, R., *De leenregisters van Bewesten Schelde, 1470-1535* (Den Haag 1911).
- Fruin, R., *De keuren van Zeeland* ('s-Gravenhage 1920).
- Fruin, R., *De provincie Zeeland en hare rechterlijke indeling voor 1795* (Middelburg 1933).
- Fuchs, C., *Dives, pauper, nobilis, magister, frater, clericus. Sozialgeschichtliche Untersuchungen über Heidelberger Universitätsbesucher des Spätmittelalters (1386-1450)* (Leiden 1995).
- Fuchs, J.W., O. Weijers en M. Gumbert-Hepp red., *Lexicon Latinitatis Nederlandicae Medii Aevii – Woordenboek van het Middeleeuws Latijn van de noordelijke Nederlanden*, 8 delen en index (Leiden 1970-2005).
- Galesloot, L., *Inventaire des Archives de la cour féodale de Brabant*, 2 delen (Brussel 1870-1884).
- Gendt, A.-M., van, 'In future times more than during your lifetime'. The reception of Christine de Pizan in the Low Countries' in: S. van Dijk, P. Broomans, J.F. van der Meulen en P. van Oostrum red., *"I have heard about you". Foreign women's writing crossing the Dutch border. From Sappho to Selma Lagerlöf* (Hilversum 2004) 84-93.
- Genet, J.-Ph., 'Conclusion' in: N. Bulst en J.-Ph. Genet red., *La ville, la bourgeoisie et la genèse de l'état moderne (XIIe – XVIIIe siècles). Actes du colloque de Bielefeld (29 novembre – 1er décembre 1985)* (Parijs 1988) 330-352.

- Genet, J.-Ph., 'Féodalisme et naissance de l'État moderne. À propos des thèses de Charles Tilly' in: M. Bourin red., *Villes, bonnes villes, cites et capitales. Etudes d'histoire urbaine (XIIe-XVIIIe siècles) offertes à Bernard Chevalier* (Caen 1993) 239-346.
- Genet, J.-Ph., 'Introduction' in: J.-Ph. Genet en G. Lottes red., *L'état moderne et les élites, XIIIe-XVIIIe siècles. Apports et limites de la méthode prosopographique* (Parijs 1996) 9-16.
- Genicot, L., *L'économie rurale namuroise au bas Moyen âge (1199-1429). Deel 2: Les hommes - la noblesse* (Leuven 1943-1960).
- Genicot, L., 'La noblesse au moyen âge dans l'ancienne « Francie »', *Annales. Économies, Sociétés, Civilisations*. 17 (1962) 1-22.
- Genicot, L., 'La noblesse au moyen âge dans l'ancienne « Francie ». Continuité, rupture ou évolution', *Comparative studies in Society and History* 5 (1962) 52-59. Herdrukt in: L. Genicot, *La noblesse dans l'Occident médiéval* (Londen 1982).
- Genicot, L., 'La noblesse médiévale: encore!', *Revue d'histoire ecclésiastique* 88 (1993) 173-201.
- Gent, M.J. van, 'Pertijelike saken.' *Hoeken en Kabeljauwen in het Bourgondisch-Oostenrijkse tijdperk* (Den Haag 1994).
- Gent, M.J. van, en M.-C. le Bailly, *Gids voor de landsheerlijke archieven van Gelre, Holland, Zeeland en het Sticht. Bestuurlijke, economische en sociale geschiedenis vóór 1500* (Den Haag 2003).
- Gerritsen, W.P. 'Hoofsheid herbeschouwd' in: P. den Boer red., *Beschaving. Een geschiedenis van de begrippen hoofsheid, heusheid, beschaving en cultuur* (Amsterdam 2001) 81-106.
- Geselschap, J.E.J., *Inventaris van het oud-archief van Gouda* (Gouda 1465).
- Giddens, A., 'Structuration theory and sociological analysis' in: J. Clark, C. Modgil en S. Moghil red., *Anthony Giddens. Consensus and controversy* (Londen etc. 1990) 297-315.
- Given-Wilson, Ch., *The English nobility in the late Middle Ages. The fourteenth century political nobility* (Londen en New York 1987).
- Glavay, M. le, *Correspondance de l'empereur Maximilien Ier et de Marguerite d'Autriche, sa fille, Gouvernante des Pays-Bas, de 1507 à 1519*, 2 delen (Parijs 1839).
- Godding, Ph., *Le droit privé dans les Pays-Bas méridionaux du 12e au 18e siècle* (Brussel 1987).
- Godelier, M., 'Oudres, classes, état chez Marx' in: W.P. Blockmans en J.-Ph. Genet red., *Visions sur le développement des états Européens. Théories et historiographies de l'état moderne* (Rome 1993) 117-135.
- Goff, J. le, 'Tentative de conclusions' in: *Les élites urbaines au Moyen Âge. XXVIIe Congrès de la S.H.M.E.S. (Rome, mai 1996)* (Parijs 1997) 443-456.
- Goldthorpe, J.H., 'Rational action theory for sociology', *The British Journal of Sociology* 49 (1998) 167-192.
- Goody, J., 'Inheritance, property and women. Some comparative considerations' in: J. Goody, E.P. Thompson en J. Thirsk red., *Family and inheritance. Rural society in western Europe, 1200-1800* (Cambridge 1976) 10-36.
- Goody, J., *The development of the family and marriage in Europe* (Cambridge 1983).
- Gorter-Van Royen, L.V.G., *Maria van Hongarije, regentes der Nederlanden. Een politieke analyse op basis van haar regentschapsordonnanties en haar correspondentie met Karel V* (Hilversum 1995).
- L.V.G. Gorter-van Royen, 'De regentessen van Karel V in de Nederlanden. Beeld en werkelijkheid', *TvG* 110 (1997) 169-197.
- Gosses, I.H., *De rechterlijke organisatie van Zeeland in de Middeleeuwen* (Groningen 1917).
- Gosses, I.H., *Welgeborenen en huislieden. Onderzoekingen over standen en staat in het graafschap Holland* (Groningen 1926).
- Gottschalk, M.K.E., *Stormvloeden en rivieroverstromingen in Nederland. Deel II: periode 1400-1600* (Assen 1975).
- Goudriaan, K., 'De derde orde van Sint Franciscus in het bisdom Utrecht. Een voorstudie', *JMG* 1 (2008) 205-260.
- Graaf, R. de, *Oorlog om Holland, 1000-1375* (Hilversum 2004).
- Graf, K., 'Feinbild und Vorbild. Bemerkungen zur städtischen Wahrnehmung des Adels', *Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins* 141 (1993) 121-154.
- Grijpskerke, J. van, 't Graafschap van Zeeland ofte corte representatie van de regeeringe van Zeeland onder haare graven, tot de jaare 1579, behelsende zeer omstandigh den staat en recht van de ridderschap en edelen van Zeelandt (z.j.; Middelburg 1882).
- Groenveld, S., en J. Vermaere, 'Zeeland en Holland in 1569. Een rapport voor de hertog van Alva' in: *Nederlandse Historische Bronnen II* (Den Haag 1980) 103-174.
- Gruben, F. de, *Les chapitres de la Toison d'Or à l'époque bourguignonne (1430-1477)* (Leuven 1997).
- Guenée, B., *L'Occident aux XIVe et XVe siècles. Les états* (1971; zesde druk, Parijs 1998).
- Guerreau-Jalabert, A., 'Prohibitions canoniques et stratégies matrimoniales dans l'aristocratie médiévale de la France du Nord' in: P. Bonte red., *Épouser au plus proche. Inceste, prohibitions et stratégies matrimoniales autour de la Méditerranée* (Parijs 1994) 293-321.
- Guerreau-Jalabert, A., 'Parenté' in: J. le Goff en J.-C. Schmitt red., *Dictionnaire raisonné de l'Occident médiéval* (Parijs 1999) 861-876.
- Gunn, S., en A. Janse, 'Introduction. New histories of the court' in: S.J. Gunn en A. Janse red., *The court as a stage. England and the Low Countries in the later Middle Ages* (Woodbridge 2006) 1-12.
- Gunn, S., H. Cools en S. Grummitt, *War, State, and Society in England and the Netherlands, 1477-1559* (Oxford 2007).
- Hagesteijn, A.C.J., 'Bierbrouwerijnijverheid in Zierikzee', *Kroniek van het land van de zeemeermin* 18 (1993) 5-22.
- Haemers, J., en L. Sicking, 'De Vlaamse Opstand van Filips van Kleef en de Nederlandse Opstand van Willem van Oranje. Een vergelijking', *TvG* 119 (2006) 328-347.

- Haemers, J., 'Philippe de Clèves et la Flandre. La position d'un aristocrate au cœur d'une révolte urbaine (1477-1492)' in: J. Haemers, C. Van Hoorebeeck en H. Wijsman red., *Entre la ville, la noblesse et l'état. Philippe de Clèves (1456-1528). Homme politique et bibliophile* (Turnhout 2007) 21-99.
- Haemers, J., 'Adellijke onvrede. Adolf van Kleef en Lodewijk van Gruuthuze als beschermheren en uitdagers van het Bourgondisch-Habsburgse hof (1477-1482)', *JMG* 10 (2007) 178-215.
- Haemers, J., 'Opstand adelt? De rechtvaardiging van het politieke verzet van de Bourgondisch-Habsburgse adel in de Vlaamse Opstand', *BMGN* 123 (2008) 586-608.
- Ham, W.A. van der, *Macht en gezag in het markiezaat. Een politiek-institutionele studie over stad en land van Bergen op Zoom (1477-1583)* (Hilversum 2000).
- Hamaker, H.G., *De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche huis*, 2 delen (Utrecht 1879-1880).
- Harris, B.J., *English aristocratic women, 1450-1550. Marriage and family, property and careers* (New York 2002).
- Harsgor, M., 'L'essor des bâtards nobles aux XVe siècle', *Revue historique* 253 (1975) 319-354.
- Hart, G., 'Historische beschrijving der vrije en hoge heerlijkheid van Heenvliet. Met inventaris en regestenlijst van het huisarchief der vrijheren van Heenvliet (Den Helder 1949).
- Harthoorn, P.A., *Baarsdorp. Heerlijkheid, Poeldorp, monument. De Geschiedenis van een gehucht in de gemeente Borsele* (Canterbury 1986).
- Hechberger, W., *Adel, Ministerialität und Rittertum im Mittelalter* (München 2004).
- Hechter, M., en S. Kanazawa, 'Sociological rational choice theory', *Annual review of sociology* 23 (1997) 191-214.
- Heeringen, R.M. van, red., *Vroeg-middeleeuwse ringwalburgen in Zeeland* (Goes 1995).
- Heilingsetzer, G., 'Adel in der Stadt. Spätmittelalter und frühe Neuzeit' in: P. Csendes en J. Seidl red., *Stadt und Prosopographie. Zur quellenmässigen Erforschung von Personen und sozialen Gruppen in der Stadt des Spätmittelalters und der frühen Neuzeit* (Linz 2002) 53-65.
- Hemptinne, T. de, 'Holland, Zeeland en Henegouwen onder het huis van Avesnes (1299-1345). Het succesverhaal van een personele unie?' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke, H. Sarfatij red., *1299: Één graaf, drie graafschappen. De vereniging van Holland, Zeeland en Henegouwen* (Hilversum 2000) 37-46.
- Henderikx, P.A., *De oudste bedelordekloosters in het graafschap Holland en Zeeland. Het ontstaan van bedelordekloosters voor ca. 1310 te Dordrecht, Middelburg, Zierikzee en Haarlem, alsmede enige aspecten van de plaats van deze kloosters in het stedelijk leven en daarbuiten gedurende de middeleeuwen* (Dordrecht 1997).
- Henderikx, P.A., 'Bewoning en nederzettingen op Walcheren in de middeleeuwen' in: A. Beenhakker e.a. red., *Duizend jaar Walcheren. Over gelanden, heren en schot, over binnen- en buitenbeheer* (Middelburg 1996) 19-22.
- Henderikx, P.A., 'De waterstaat van Walcheren tot het begin van de vijftiende eeuw', in: Idem, *Land, water en bewoning. Waterstaats- en nederzettingsgeschiedenis in de Zeeuwse en Hollandse delta in de Middeleeuwen*, B. van Bavel, G. van Herwijnen en K. Verkerk red. (Hilversum 2001) 119-162.
- Henderikx, P.A., 'De geschiedenis van de norbertijner abdij in hoofdlijnen' in: J. Dekker red., *De abdij van Middelburg* (Utrecht 2006) 26-63.
- Henderikx, P., e.a., *Cartularium van de heren van Veere uit het geslacht van Borsele 1282-1481, 1555* (Hilversum 2008).
- Henderikx, P., 'De vorming in 1555 van het markizaat van Veere en de aard en herkomst van de aan het markizaat verbonden goederen en heerlijkheden' in: P. Blom e.a. red., *Borsele, Bourgondië, Oranje. Heren en markiezen van Veere en Vlissingen* (Hilversum 2009) 61-104.
- Heilingsetzer, G., 'Adel in der Stadt. Spätmittelalter und frühe Neuzeit' in: P. Csendes en J. Seidl red., *Stadt und Prosopographie. Zur quellenmässigen Erforschung von Personen und sozialen Gruppen in der Stadt des Spätmittelalters und der frühen Neuzeit* (Linz 2002) 53-65.
- Herlihy, D., 'Three patterns of social mobility in medieval history', *Journal of Interdisciplinary History* 3 (1973) 623-647.
- Herlihy, D., 'The making of the medieval family. Symmetry, structure, and sentiment', *Journal of Family History* 8 (1983) 116-130.
- Herwaarden, J. van, *Opgelegde bedevaarten. Een studie over de praktijk van opleggen van bedevaarten (met name in de stedelijke rechtspraak) in de Nederlanden gedurende de late middeleeuwen (ca. 1300-ca. 1500)* (Assen en Amsterdam 1978).
- Hicks, M., 'Heirs and non-heirs. Perceptions and realities amongst the English nobility, c. 1300-1500' in: F. Lachaud en M. Penman red., *Making and breaking the rules. Succession in medieval Europe, c. 1000-c. 1600. Proceedings of the colloquium held on 6-7 April 2006, Institute of Historical Research (University of London)* (Turnhout 2008) 191-200.
- Hilton, R.H., 'Was there a general crisis of feudalism?' in: R. Hilton, *Class conflict and the crisis of feudalism. Essays in medieval social history* (Londen 1986) 239-245.
- Hoefer, F.A., 'Het huis Te Werve bij Rijswijk', *De Navorscher* 43 (1893) 275-295.
- Hoek, C., 'De heerlijkheid Abbenbroek en het geslacht Abbenbroec', *NL* 85 (1968) 240-253.
- Hoek, C., 'Repertorium op de grafelijke lenen in De Lier, Schipluiden en Vlaardingen (1252-1648)', *OV* 28 (1973) 69-100-126.
- Holleman, F.A., *Rechtsgeschiedenis der heerlijke veren in Holland* (z.p. 1928).
- Homan, G., 'De ambachtsheerlijke rechten in Zeeland en het recht van aanwas in het bijzonder', *AZGW* (1962) 1-46.
- Hoogendoorn-Beks, W.J.M., en J.C.M. Hattinga Verschure, *De Hattinga's en hun topografische atlassen* (Utrecht en Alphen aan de Rijn 1977-1983).
- Hoorebeeck, C. van, 'La Ville, le Prince et leurs officiers en Flandre à la fin du Moyen Age. Livres et lectures de la famille de Baenst', *Le Moyen Age* 113 (2007) 45-67.

- Hoppenbrouwers, P.C.M., 'Maagschap en vriendschap. Een beschouwing over de structuur en functies van verwantschapsbetrekkingen in het laat-middeleeuwse Holland', *Holland* 17 (1985) 69-108.
- Hoppenbrouwers, P.C.M., *Een middeleeuwse samenleving. Het land van Heusden (ca. 1360 – ca. 1515)*, 2 delen (Wageningen 1992).
- Hoppenbrouwers, P.C.M., 'Mapping an unexplored field. The Brenner debate and the case of Holland' in: P.C.M. Hoppenbrouwers en J.L. van Zanden red., *Peasants into farmers? The transformation of rural economy and society in the Low Countries (Middle Ages-19th century) in light of the Brenner debate* (Turnhout 2001) 41-66.
- Hoppenbrouwers, P., 'Middeleeuwse medezeggenschap. Een stand van zaken over standen en Staten' in: E. Dijkhof en M. van Gent red., *Uit diverse bronnen gelicht. Opstellen aangeboden aan Hans Smit ter gelegenheid van zijn vijftenzestigste verjaardag* (Den Haag 2007) 133-159.
- Horrox, R., 'The urban gentry in the fifteenth century' in: J.A.F. Thomson red., *Towns and townspeople in the fifteenth century* (Gloucester 1988) 22-44.
- Hoven van Genderen, B. van den, *De heren van de kerk. De kanunniken van Oudmunster te Utrecht in de late Middeleeuwen* (Zutphen 1997).
- Howell, M.C., 'Marriage, family and patriarchy in Douai, 1350-1600' in: W. Prevenier red., *Marriage and social mobility in the late Middle Ages* (Gent 1989) 9-34.
- Howell, M.C., *The marriage exchange. Property, social place, and gender in cities of the Low Countries, 1300-1550* (Chicago 1998).
- Hüffer, M., *De adellijke vrouwenabdij van Rijnsburg, 1133-1574* (Utrecht 1922).
- Hughes, D.O., 'From brideprice to dowry in Mediterranean Europe', *Journal of Family History* 3 (1978) 262-296.
- Hurwich, J.J., 'Inheritance practices in Early Modern Germany', *Journal of Interdisciplinary History* 23 (1993) 699-718.
- Hurwich, J.J., 'Marriage strategy among the German nobility, 1400-1699', *Journal of Interdisciplinary History* 29 (1998) 169-195.
- Hurwich, J.J., 'Bastards in the German nobility in the fifteenth and early sixteenth centuries. Evidence of the "Zimmerische Chronik"', *The Sixteenth Century Journal* 34 (2003) 701-727.
- Huybrecht, R., 'Rechtsbronnen der stad Reimerswaal', *VMBOVR* 1 (1978) 47-143.
- Immink, P.W.A., 'De Hollandsche "welgeborenen"', *VMBOVR* 10 (1948) 253-289.
- Immink, P.W.A., 'Honor, heerlijkheid en koningsgezag', *TvG* 74 (1961) 285-308.
- Innes, M., *State and society in the early Middle Ages. The Middle Rhine Valley, 400-1000* (Cambridge 2000).
- Iogna-Prat, D., 'Le "baptême" de schéma des trois ordres fonctionnels. L'apport de l'École d'Auxerre dans la seconde moitié du IXe siècle', *Annales. Économies, sociétés, civilisations* 41 (1986) 101-126.
- Jacob, R., *Les époux, le seigneur et la cité. Coutume et pratiques matrimoniales de bourgeois et paysans de France du Nord au moyen âge* (Brussel 1990).
- Jan, R. le, 'Continuity and change in the tenth-century nobility' in: A.J. Duggan red., *Nobles and nobility in medieval Europe. Concepts, origins, transformations* (Woodbridge etc. 2000) 54-68.
- Janse, A., 'Adel en ridderschap in de tweede helft van de dertiende eeuw' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke en H. Sarfatij red., *Wi Florens... De Hollandse graaf Floris V in de samenleving van de dertiende eeuw* (Utrecht 1996) 154-172.
- Janse, A., 'Ridderslag en ridderlijkheid in laat-middeleeuws Holland', *BMGN* 112 (1997) 317-335.
- Janse, A., 'Ambition and administration. Charles the Bold and the feudal levy in Holland' in: M. Gosman en A. Vanderjagt red., *The propagation of power in the Medieval West* (Groningen 1997) 143-162.
- Janse, A., 'Het leenbezit van de Hollandse ridderschap omstreeks 1475. Een analyse van het register *Valor Feodorum*', *JMG* 1 (1998) 163-204.
- Janse, A., 'Marriage and noble lifestyle in Holland in the late Middle Ages' in: W. Blockmans en A. Janse red., *Showing status. Representation of social positions in the late Middle Ages* (Turnhout 1999) 113-138.
- Janse, A., 'Hoe de eerste partijen in Holland kwamen' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke, H. Sarfatij red., *1299: Één graaf, drie graafschappen. De vereniging van Holland, Zeeland en Henegouwen* (Hilversum 2000) 93-106.
- Janse, A., *Ridderschap in Holland. Portret van een adellijke elite in de late Middeleeuwen* (Hilversum 2001).
- Janse, A., 'Toernooicultuur en adelscultuur in middeleeuws Holland', *Holland* 34 (2002) 150-166.
- Janse, A., 'The education of the noble Wassenaar family' in: K. Goudriaan, J. van Moolenbroek en A. Tervoort red., *Education and learning in the Netherlands, 1400-1600. Essays in honour of Hilde de Ridder-Symoens* (Leiden 2004) 33-49.
- Janse, A., 'Feudal registration and the study of the nobility. The Burgundian registers of 1475' in: J.-F. Nieuw red., *Le vassal, le fief et l'écrit. Pratiques d'écriture et enjeux documentaires dans le champ de la féodalité (XIe-XVe siècles)* (Leuven 2007) 173-186.
- Janse, A., *Een pion voor een dame. Jacoba van Beieren, 1401-1436* (Amsterdam 2009).
- Jansen, H.P.H., en P.C.M. Hoppenbrouwers, 'Heervaat in Holland', *BMGN* 94 (1979) 1-24.
- Jansen, H.P.H., 'Holland-Zeeland, 1433-1482', *AGN IV* (Haarlem 1980) 271-291.
- Jansen, H.P.H., 'Holland, Zeeland en het Sticht, 1100-1433', *AGN II* (Haarlem 1982) 282-323.
- Jansma, T.S., *Raad en Rekenkamer in Holland en Zeeland tijdens hertog Philips van Bourgondië* (Utrecht 1932).
- Jansma, T.S., 'Het oproer te Rotterdam (1439), een tijdverschijnsel', *TvG* 53 (1938) 337-365.
- Janssen, H.L., 'Tussen woning en versterking. Het kasteel in de middeleeuwen' in: H.L. Janssen, J.M.M. Kylstra-Wielinga en B. Olde Meierink red., *1000 jaar kastelen in Nederland. Functie en vorm door de eeuwen heen* (Utrecht 1996) 15-111.
- Janssens, P., *De evolutie van de Belgische adel sinds de late Middeleeuwen* (Brussel 1998).

- Janssens, P., 'La vie de cour, la noblesse et la chasse' in: P. Janssens en S. Zeischka, *La noblesse à table. Des ducs de Bourgogne aux rois des Belges* (Brussel 2008) 150-163.
- Janssens, P., 'De la noblesse médiévale à la noblesse moderne. La création dans les anciens Pays-Bas d'une noblesse dynastique (XVe-début XVIIe siècle)', *BMGN* 123 (2008) 15-35.
- Jong, M. de, 'Verwantschap, huwelijk en gezin in de vroege middeleeuwen, 500-1000' en 'Familie, huwelijk en liefde in de late middeleeuwen, 1000-1500' in: T. Zwaan red., *Familie, huwelijk en gezin in West-Europa* (Amsterdam 1993) 38-72, 73-106.
- Jongkees, A.G., *Staat en kerk in Holland en Zeeland onder de Bourgondische hertogen, 1425-1477* (Groningen 1942).
- Jongkees, A.G., 'Armement et action d'un flotte de guerre. La contribution des comtés maritimes à l'armée générale des 'pays de par deçà' en 1477' in: E.O. van der Werff, C.A.A. Linssen en B. Ebels-Hoving red., *Burgundica et varia. Keuze uit de verspreide opstellen van prof.dr. A.G. Jongkees hem aangeboden ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag op 14 juli 1489 door de kring van Groninger Mediaevisten 'Amici'* (Hilversum 1990) 302-318.
- Jorde, T., *Christoforo Landino De vera nobilitate. Ein Beitrag zur Nobilitas-Debatte im Quattrocento* (Stuttgart en Leipzig 1995).
- Kalberg, S., *Max Weber's comparative-historical sociology* (Cambridge 1994).
- Kaminsky, H., 'Estate, nobility, and the exhibition of estate in the later Middle Ages', *Speculum* 68-3 (1993) 684-709.
- Keats-Rohan, K.S. B., 'Biography, identity and names. Understanding the pursuit of the individual in prosopography in: Idem red., *Prosopography. Approaches and applications. A handbook* (Oxford 2007) 35-69.
- Keen, M., 'Huizinga, Kilgour and the decline of chivalry', *Medievalia et humanistica. An American journal for the Middle Ages and Renaissance* 8 (1977) 1-20.
- Keen, M., *Chivalry* (New Haven and London 1984).
- Keen, M., 'Chivalry and the aristocracy' in: M. Jones red., *The New Cambridge Medieval History VI* (Cambridge 2000) 209-221.
- Keesman, W., 'Jacob Bellaert en Haarlem' in: E.K. Grootes red., *Haarlems Helicon. Literatuur en toneel te Haarlem voor 1800* (Hilversum 1993) 27-48.
- Kerkhoff, J., *Maria van Hongarije en haar hof 1505-1558. Tot plichtsbetrachting uitverkoren* (Hilversum 2008).
- Kerckhoffs-De Heij, A.J.M., *De Grote Raad en zijn functionarissen 1477-1531. Biografieën van raadsheren*, 2 delen (Amsterdam 1980).
- Kervyn de Lettenhove, J.M.B.C., *Histoire de Flandre des origines (1700 av. J. C.) à 1792 de notre ère*, 4 delen (Brussel 1847-1850).
- Kesteloo, H.M., 'De stadsrekeningen van Middelburg, I-III', *AZGW* V (1883) 171-330, VI (1888) 43-172 en 257-426.
- Ketelaar, F.C.J., *Oude zakelijke rechten vroeger, nu en in de toekomst* (Zwolle 1978).
- Kettering, S., 'Patronage and kinship in early modern France', *French Historical Studies* 16 (1989) 408-435.
- Kettering, S., 'Patronage in early modern France', *French Historical Studies* 17 (1992) 839-862.
- Kettering, S., 'Friendship and clientage in early modern France', *French History* 6 (1992) 139-158.
- Keussen, H., *Die Matrikel der Universität Köln*, 3 delen, 1389-1559 (Bonn 1892-1928).
- Kießling, R., *Die Stadt und ihr Land. Umlandpolitik, Bürgerbesitz und Wirtschaftsgefüge in Ostschwaben vom 14. bis ins 16. Jahrhundert* (Keulen 1989).
- Kiser, E., en M. Hechter, 'The debate on historical sociology. Rational choice theory and its critics', *The American Journal of Sociology* 104 (1998) 785-816.
- Klerk, A.P. de, 'Afwatering en dijkzorg in de periode 1396-1574. Een gevecht op twee fronten' in: A. Beenhakker e.a. red., *Duizend jaar Walcheren. Over gelanden, heren en schot, over binnen- en buitenbeheer* (Middelburg 1996) 37-40.
- Klok, J., *Voorne en Putten* (Utrecht 1939).
- Koch, A.C.F., *De rechterlijke organisatie van het graafschap Vlaanderen tot in de 13e eeuw* (Antwerpen en Amsterdam z.j.).
- Koch, A.C.F., J.G., Kruisheer, en E.C. Dijkhof, *Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299*, 5 delen en index ('s-Gravenhage, Assen en Maastricht 1970-2005).
- Koch, E., 'tot een echte wijff ende rechte beddeghenoet.' Huwelijksluiting en huwelijksmedegave van adellijke vrouwen in de late middeleeuwen', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 19 (1993) 143-167.
- Koch, E., *De kloosterpoort als sluitpost? Adellijke vrouwen langs Maas en Rijn tussen huwelijk en convent, 1200-1600* (Leeuwarden en Mechelen 1994).
- Koene, B., 'Welgeboren in Holland', *JCBG* 51 (1997) 3-49.
- Koenigsberger, H.G., 'Property and the price revolution (Hainault, 1474-1573)', *The Economic History Review* 9 (1956) 1-15.
- Kok, J., en J. Fokke, *Vaderlandsch woordenboek*, deel 24 (Amsterdam 1791).
- Kok, H.J., 'Inventaris van de kerkpatroncinia in het Zeeuwse deel van het Middeleeuwse bisdom Utrecht', *AZGW* (1972-1973) 151-233.
- Kokken, H., *Steden en Staten. Dagvaarten van steden en Staten van Holland onder Maria van Bourgondië en het eerste regentschap van Maximiliaan van Oostenrijk (1477-1494)* (Den Haag 1991).
- Kool-Blokland, J.L., *De rand van 't land. Waterschapsgeschiedenis van Schouwen en Duivenland* (Middelburg 2003).
- Kooperberg, L.M.G., 'Anna van Borssele. Haar geslacht en haar omgeving', *AZGW* (1938) 1-88.
- Koopmans, R., en S. de Schaepdrijver, 'Mechanisms of state formation and collective action. An interview with Charles Tilly', *Amsterdams sociologisch tijdschrift* 20 (1993) 43-73.
- Kort, J.C., 'Jan Ruyschrock en de hofstede te Werve', in: J.F. Jacobs, J.C. Kort en G.M. Mesland red., *Ruyschrock-dag 15 januari 1983. Tekst van de voordrachten* (s.l., s.a.) 9-14.

- Kort, J.C., 'Repertorium op de lenen van de hofstede Putten, 1229-1650', *OV* 25 (1979) 125-184.
- Kort, J.C., 'De leenkamers van de Heren van Egmond (vervolg). Lenen afkomstig van Maria van IJsselstein 1316-1651', *OV* 38 (1983) 241-272.
- Kort, J.C., *Overzicht van de leenkamers in Holland* (2^e druk; Den Haag 1987).
- Kort, J.C., 'Repertorium op de grafelijke lenen in Kennemerland, 1203-1650', *OV* 44 (1989) 58-94, 102-114, 313-318 en *OV* 45 (1990) 73-103.
- Kossmann-Putto, J.A., 'Bestuur en rechtspraak tussen Eems en Schelde circa 1100-1400', *NAGN* III (Bussen 1982) 11-59.
- Kraker, A. de, en F. Weemaes, *Malen in moeilijke tijden. De geschiedenis van de grafelijke ros-, wind-, en watermolens in Noord-Vlaanderen en aangrenzend Zeeland tussen 1450 en 1610* (Kloosterzande 1995).
- Kropp, P., 'Methodologischer Individualismus und Netzwerkforschung. Ein Diskussionsbeitrag' in: C. Stegbauer red., *Netzwerkanalyse und Netzwerktheorie. Ein neues Paradigma in den Sozialwissenschaften* (Wiesbaden 2008) 145-153.
- Kruisheer, J.G., *Het ontstaan van de dertiende-eeuwse Zeeuwse landkeuren. Met een teksteditie van de keur van Floris de Voogd (1256) en van de keur van graaf Floris V (1290)* (Hilversum 1998).
- Kruse, H., *Hof, Amt und Gagen. Die täglichen Gagenlisten des burgundisch Hofes (1430-1467) und der erst Hofstaat Karls des Kühnen (1456)* (Bonn 1996).
- Kruse, H., 'Philipp der Gute, der Adel und das Geld. Zur Bedeutung des Geldes am burgundischen Hof im 15. Jahrhundert' in: H. von Seggern en G. Fouquet red., *Adel und Zahl. Studien zum adligen Rechnen und Haushalten in Spätmittelalter und früher Neuzeit* (Ubstadt-Weiher 2000) 149-164.
- Lambin, J.-J., 'Reddition de Zevenbergen, à Philippe le Bon, duc de Bourgogne', *Messenger des sciences historiques, ou Archives des arts et de la bibliographie de Belgique* 5 (1837) 12-16.
- Lammertse, F., en J. Giltaij, *Vroege Hollanders. Schilderkunst van de late middeleeuwen* (Rotterdam 2008).
- Lantsheer, M.F., en F. Nagtglas, *Zelandia Illustrata*, 2 delen (Middelburg 1879-1880).
- Lasonder, L.W.A.M., *Bijdrage tot de geschiedenis van de hooge vierschaar in Zeeland* (Den Haag 1909).
- Leclercq-Marx, J., 'Entre archéologie et histoire matérielle. Pour une étude du décor des cheminées médiévales' in: J.-M. Cauchies en J. Guisset red., *Du métier des armes à la vie de cour, de la forteresse au château de séjour. Familles et demeures aux XIVe-XVIe siècles* (Turnhout 2005) 37-54.
- Lecuppre-Desjardin, E., *La ville des cérémonies. Essai sur la communication politique dans les anciens Pays-Bas bourguignons* (Turnhout 2004).
- Leeuwen, S. van, *Batavia Illustrata* ('s-Gravenhage 1685).
- Lemmink, F.H.J., *Het ontstaan van de Staten van Zeeland en hun geschiedenis tot het jaar 1555* (Roosendaal 1951).
- Lenselink, W.H., 'Het burggraafschap van Zeeland tot 1328' in: W.H. Lenselink en A.D.A. Monna, *Studies over het Zeeuwse en het Leidse burggraafschap* (Groningen 1976) 1-62.
- Lenselink, W.H., 'Het hoog adelyk en adelyk Zeelant.' De Zeeuwse adel eind dertiende, begin veertiende eeuw', *Virtus. Bulletin van de Werkgroep Adelsgeschiedenis* 3 (1995-1996) 35-48.
- Lenselink, W.H., 'De adel op Schouwen en Duiveland circa 1340. Middeleeuwse edelen, van groot tot klein', *Kroniek van het land van de zeemeermin* 22 (1997) 27-42.
- Limburg Brouwer, P.A.S. van, *Boergoensche charters, 1428-1482* ('s-Gravenhage 1869).
- Lind, G., 'Great friends and small friends. Clientelism and the power elite' in: W. Reinhard red., *Power elites and state building* (Oxford 1996) 123-147.
- Linden, H. van der, 'Een nieuwe overheidsinstelling: het waterschap circa 1100-1400', *NAGN* 3 (Haarlem 1982) 60-76.
- Lloyd, C., 'The methodologies of social history. A critical survey and defense of structurism', *History and Theory* 30 (1991) 180-219.
- Löher, F. von, 'Beiträge zur Geschichte der Jakobäa von Bayern', *Abhandlungen der Historischen Classe der Königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften* 10 (1867) 1-112, 205-327.
- Löher, F. von, *Jakobäa von Bayern und ihre Zeit*, 2 delen (Nördlingen 1869).
- Lourens, P., en J. Lucassen, *Inwonertallen van Nederlandse steden, ca. 1300-1800* (Amsterdam 1997).
- Maćczak, A., 'From aristocratic household to princely court. Restructuring patronage in the sixteenth and seventeenth centuries', in: R.G. Asch en A.M. Birke red., *Princes, patronage, and the nobility. The court at the beginning of the modern age c.1450-1650* (Oxford 1991) 315-327.
- Maćczak, A., 'The nobility-state relationship' in: W. Reinhard red., *Power elites and state-building* (Oxford 1996) 189-206.
- Maddens, N., *De beden in het graafschap Vlaanderen tijdens de regering van Keizer Karel V (1515-1550)* [SL 72] (Heule 1978).
- Malfliet, R., 'De domeinvorming van de Vlaamse abdijen Ten Duinen en Ter Doest in Zuid-Beveland en de Vier Ambachten tegen de achtergrond van het politieke conflict tussen Vlaanderen en Holland, 1167-1296', *JMG* 9 (2006) 47-84.
- Marche, O. de la, *Mémoires, augmentés d'un estat particulier de la Maison du duc Charles Le Hardy*, ed. C.B. Petitot (1820).
- Maris, J.C., 'Nazaten van de dynasten van Blois. Een miskende overlevering', *NL* 66 (1949) 131-150.
- Maris, A.J., *Repertorium op de Stichtse leenprotocollen uit het landsheerlijke tijdvak. I. De Nederstichtse leenacten (1394-1581)* (Den Haag 1956).
- Marshall, S., *The Dutch Gentry, 1500-1650. Family, faith and fortune* (New York etc. 1987).
- Martens, M.P.J., red., *Lodewijk van Gruuthuse. Mécenas en Europees diplomaat, ca. 1427-1492* (Brugge 1992).
- McFarlane, K.B., *The nobility of later medieval England* (Oxford 1973).

- Meerkamp van Embden, A., 'Nieuwe gegevens over het bestuur van Walcheren in den landsheerlijke tijd', *AZGW* (1933) 81-96.
- Meerkamp van Embden, A., 'De oudste geschiedenis van Popkensburg en Sint-Laurens, met afbeeldingen', *AZGW* (1936) 30-49.
- Meertens, P.J., *Letterkundig leven in Zeeland in de zestiende en de eerste helft der zeventiende eeuw* (Amsterdam 1943).
- Meijer, A.C., L.R. Priester, en H. Uil red., *Gids voor historisch onderzoek in Zeeland* (Amsterdam 1991).
- Melville, G., 'Pourquoi des hérauts d'armes? Les raisons d'une institution', *RdN* 88 (2006) 491-502.
- Mené, L. le, "'Tenir en fief" à la fin du Moyen Âge', in: J. Paviot en J. Verger red., *Guerre, pouvoir et noblesse et Moyen Âge. Mélanges en l'honneur de Philippe Contamine* (Parijs 2000) 439-451.
- Mersiowsky, M., 'Niederadel, Großbauern und Patriziat. Soziale Dynamik im spätmittelalterlichen Westfalen' in: K. Andermann en P. Johanek red., *Zwischen Nicht-Adel und Adel* (Stuttgart 2001) 239-284.
- Mertens, J., 'Heerlijkheden (9^e eeuw-1795)' in: W. Prevenier en B. Augustyn red., *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795* (Brussel 1997) 552-557.
- Mertens, F.H., en Torfs, K.L., *Geschiedenis van Antwerpen. Sedert de stichting der stad tot onze tyden*, deel 8 (Antwerpen 1845-1846).
- Mertes, K., *The English noble household, 1250-1600. Good governance and politic rule* (Oxford en New York 1988).
- Mieris, F., *Groot charterboek der graaven van Holland, van Zeeland en heeren van Vriesland*, 4 delen (Leiden 1753-1756).
- Mindermann, *Adel in der Stadt des Spätmittelalters. Göttingen und Stade, 1300 bis 1600* (Bielefeld 1996).
- Mitsch, R., e.a., 'Stand, Stände, -lehre' in: R. Auty e.a. red., *Lexikon des Mittelalters*, Vol. VIII (München und Zürich 1995) 44-50.
- Mitterauer, M., 'Probleme der Stratifikation in mittelalterlichen Gesellschaftssystemen' in: J. Kocka red., *Theorien in der Praxis des Historikers* (Göttingen 1977) 13-43.
- Mitterauer, M., en R. Sieder, *Vom Patriarchat zur Partnerschaft. Zum Strukturwandel der Familie* (München 1977).
- Moen, P., en E. Wethington, 'The concept of family adaptive strategies', *Annual Review of Sociology* 18 (1992) 233-251.
- Mohl, R., *The three estates in medieval and Renaissance literature* (New York 1962).
- Molas Ribalta, P., 'The impact of central institutions' in: W. Reinhard red., *Power elites and state building* (Oxford 1996) 19-39.
- Molhuysen, P.C., e.a., *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, 10 delen (Leiden 1911-1937).
- Molinet, J., *Chroniques*, red. J.A. Buchon, 5 delen (Parijs 1828).
- Monstrelet, E. de, *La chronique d'Enguerran de Monstrelet, en deux livres, avec pièces justificatives 1400-1444*, ed. L. Douët-d'Arcq, 6 delen (Parijs 1857-1862).
- Moolenbroek, J.J. van, 'Zeeuwen in verzet tegen hun kerkelijke rechters. Een enquête in het jaar 1505', *TvG* 100 (1987) 507-532.
- Moolenbroek, J. van, 'Religieuze orden in de Nederlanden. Vier eeuwen van expansie' in: P. de Nijs en H. Kroeze red., *De middeleeuwse kloostergeschiedenis van de Nederlanden* (Zwolle 2008) 31-49.
- Moor, G. de, *Verborg en geborgen. Het cisterciënzerinnenklooster Leeuwenhorst in de Noordwijkse regio (1261-1574)* (Verloren 1994).
- Morsel, J., 'Crise? Quelle crise? Remarques à propos de la prétendue crise de la noblesse allemande à la fin du Moyen Âge', *Sources. Travaux historiques* 14 (1988) 17-42.
- Morsel, J., 'De l'usage politique et social des prénoms en Franconie à la fin du Moyen Âge' in: Ph. Contamine, Th. Dutour en B. Schnerb red., *Commerce, finances et société (XIe-XVIe siècles). Recueil de travaux d'histoire médiévale offert à M. le professeur Henri Dubois* (Parijs 1993) 379-393.
- Morsel, J., 'Histoire lignagère et non-genèse de l'état en Allemagne du Sud. Entre prosopographie et micro-histoire' in: J.-Ph. Genet en G. Lottes red., *L'état moderne et les élites, XIIIe-XVIIIe siècles. Apports et limites de la méthode prosopographique* (Parijs 1996) 139-148.
- Morsel, J., 'La noblesse et les villes à la fin du Moyen Âge. Nouvelles perspectives de recherche', *Bulletin d'Information de la Mission historique française en Allemagne* 32 (1996) 33-53.
- Morsel, J., 'Die Erfindung des Adels. Zur Soziogenese des Adels am Ende des Mittelalters – das Beispiel Frankens' in: O.G. Oexle en W. Paravicini red., *Nobilitas. Funktion und Repräsentation des Adels in Alteuropa* (Göttingen 1997) 312-375.
- Morsel, J., 'Das Geschlecht als Repräsentation. Beobachtungen zur Verwandtschaftskonstruktion im fränkischen Adel des späten Mittelalters' in: A. von Hülsen-Esch en O.G. Oexle red., *Die Repräsentation der Gruppen. Texte – Bilder – Objekte* (Göttingen 1998) 259-325.
- Morsel, J., *La noblesse contre le prince. L'espace social des Thüngen à la fin du Moyen Âge (Franconie, vers 1250-1525)* (Stuttgart 2000).
- Morsel, J., 'L'invention de la noblesse en Haute-Allemagne à la fin du Moyen Âge. Contribution à l'étude de la sociogenèse de la noblesse médiévale', in: J. Paviot en J. Verger red., *Guerre, pouvoir et noblesse et Moyen Âge. Mélanges en l'honneur de Philippe Contamine* (Parijs 2000) 533-545.
- Morsel, J., 'Personal naming and representations of feminine identity in Franconia in the later middle ages' in: G.T. Beech, M. Bourin en P. Chareille red., *Personal names studies of medieval Europe. Social identity and familial structures* (Kalamazoo 2002) 157-180.
- Morsel, J., 'Adel in Armut – Armut im Adel? Beobachtungen zur Situation des Adels im Spätmittelalter' in: O.G. Oexle red., *Armut im Mittelalter* (Ostfildern 2004) 127-164.
- Morsel, J., 'Le médiéviste, le lignage et l'effet de réel. La construction du Geschlecht par l'archive en Haute-Allemagne à partir de la fin du Moyen Âge', *Revue de Synthèse* 125 (2004) 83-110.

- Morsel, J., *L'aristocratie médiévale. La domination sociale en Occident (Ve-XVe siècle)* (Parijs 2004).
- Mourier, J., 'Nobilitas, quid est? Un procès à tain-l'hermitage en 1408', *Bibliothèque de l'école des Chartes* 142 (1984) 255-269.
- Murphy, R., *Social closure. The theory of monopolization and exclusion* (Oxford 1988).
- Naber, A., 'Bourgondische edelen en hun opvoeding' in: REV Stuip en C. Vellekoop red., *Scholing in de middeleeuwen* (Hilversum 1995) 239-253.
- Nassiet, M., *Noblesse et pauvreté. La petite noblesse en Bretagne XVe-XVIIe siècle* (Bretagne 1993).
- Nassiet, M., 'Nom et blason. Un discours de filiation et de l'alliance (XIVe-XVIIIe siècle)', *L'Homme* 34 (1994) 5-30.
- Nassiet, M., *Parenté, noblesse et états dynastiques, XVe-XVIe siècles* (Parijs 2000).
- Neste, E. van den, *Tournois, joutes, pas d'armes dans les villes de Flandre à la fin du Moyen Age (1300-1486)* (Parijs 1996).
- Nicholas, D., *Town and countryside. Social, economic, and political tensions in fourteenth-century Flanders* (Bruges 1971).
- Nightingale, P., 'Knights and merchants. Trade, politics and the gentry in late medieval England', *Past and Present* 169 (2000) 36-62.
- Niedermann, C., *Das Jagdwesen am Hofe Herzog Philipps des Guten von Burgund* (Brussel 1995).
- Niermeyer, J.F., en C. van der Kieft, *Mediae latinitatis lexicon minus*, 2 banden, J.W.J. Burgers red. (tweede editie; Darmstadt 2002).
- Nierop, H.F.K., *Van ridders tot regenten. De Hollandse adel in de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw* (Den Haag 1984).
- Nierop, H.F.K., 'Adellijke bastaarden in de zestiende eeuw' in: S. Groenveld, M.E.H.N. Mout en I. Schöffer red., *Bestuurders en geleerden. Opstellen over onderwerpen uit de Nederlandse geschiedenis van de zestiende en achttiende eeuw, aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Woltjer bij zijn afscheid als hoogleraar van de Rijksuniversiteit te Leiden* (Amsterdam/Dieren 1985) 11-22.
- Nolte, H.-H., 'Patronage und Klientel. Das Konzept in der Forschung' in: Nolte, H.-H. red., *Patronage und Klientel. Ergebnisse einer polnisch-deutschen Konferenz* (Keulen en Wenen 1989) 1-17.
- Obreen, H.G.A., 'Bijdragen tot de kennis der middeleeuwsche geslachten van Holland en Zeeland. Het geslacht van Borselen', *NL* 45 (1927) 242-249, 294-306, 321-336, 363-366.
- Oexle, O.G., 'Die "Wirklichkeit" und das "Wissen". Ein Blick auf das sozialgeschichtliche Oeuvre von Georges Duby', *Historische Zeitschrift* 232 (1981) 61-91.
- Oexle, O.G., 'Memoria und Memorialbild' in: K. Schmid en J. Wollasch red., *Memoria. Der geschichtliche Zeugniswert des liturgischen Gedenkens im Mittelalter* (München 1984) 384-440.
- Oexle, O.G., 'Die funktionale Dreiteilung als Deutungsschema der sozialen Wirklichkeit in der ständischen Gesellschaft des Mittelalters' in: W. Schulze red., *Ständische Gesellschaft und soziale Mobilität* (München 1988) 19-51.
- Oexle, O.G., 'Aspekte der Geschichte des Adels im Mittelalter und in der Frühen Neuzeit' in: H.-U. Wehler red., *Europäischer Adel, 1750-1950* (Göttingen 1990) 19-56.
- Oexle, O.G., 'Stand, Klasse (Antike und Mittelalter)' in: O. Brunner, W. Conze, R. Koselleck red., *Geschichtliche Grundbegriffe*, Vol. 6 (Stuttgart 1990) 155-200.
- Oexle, O.G., 'Soziale Gruppen in der Ständengesellschaft. Lebensformen des Mittelalters und ihre historischen Wirkungen' in: A. von Hülsen-Esch en O.G. Oexle red., *Die Repräsentation der Gruppen. Texte - Bilder - Objekte* (Göttingen 1998) 9-44.
- Olson, M., *The logic of collective action. Public goods and the theory of groups* (1965; Cambridge, MA 1971).
- Oostrom, F. van, *Het woord van eer. Literatuur aan het Hollandse hof omstreeks 1400* (Amsterdam 1987).
- Orme, N., *From childhood to chivalry. The education of the English kings and aristocracy, 1066-1530* (Londen en New York 1984).
- Palmboom, E.N., *Het kapittel van Sint Jan te Utrecht. Een onderzoek naar verwerving, beheer en administratie van het oudste goederenbezit (elfde-veertiende eeuw)* (Hilversum 1995).
- Paquet, J., *Les matricules universitaires* (Turnhout 1992).
- Paravicini, W., *Guy de Brimeu. Der Burgundische Staat und seine adlige Führungsschicht unter Karl dem Kühnen* (Bonn 1975).
- Paravicini, W., 'Soziale Schichtung und soziale Mobilität am Hof der Herzöge von Burgund', *Francia* 5 (1977) 127-182. Herdrukt in: W. Paravicini, *Menschen am Hof der Herzöge von Burgund. Gesammelte Aufsätze*, K. Krüger, H. Kruse en A. Ranft red. (Stuttgart 2002).
- Paravicini, W., 'Expansion et intégration. La noblesse des Pays-Bas à la cour de Philippe le Bon', *BMGN* 95 (1980) 298-314. Herdrukt in: W. Paravicini, *Menschen am Hof der Herzöge von Burgund. Gesammelte Aufsätze*, K. Krüger, H. Kruse en A. Ranft red. (Stuttgart 2002).
- Paravicini, W., '"Ordonnances de l'Hôtel und "Escroes des gaiges". Wege zu einer prosopographischen Erforschung des Burgundischen Staats im fünfzehnten Jahrhundert' in: N. Bulst en J.P. Genet red., *Medieval Lives and the Historian* (Kalamazoo 1986) 243-266. Herdrukt in: W. Paravicini, *Menschen am Hof der Herzöge von Burgund. Gesammelte Aufsätze*, K. Krüger, H. Kruse en A. Ranft red. (Stuttgart 2002).
- Paravicini, W., *Die Preussenreisen des europäischen Adels*, 2 delen (Sigmaringen 1989).
- Paravicini, W., 'The court of the dukes of Burgundy. A model for Europe' in: R.G. Asch en A.M. Birke red., *Princes, patronage, and the nobility. The court at the beginning of the modern age c.1450-1650* (Oxford 1991) 69-102. Herdrukt in: W. Paravicini, *Menschen am Hof der Herzöge von Burgund. Gesammelte Aufsätze*, red. K. Krüger, H. Kruse en A. Ranft (Stuttgart 2002).

- Paravicini, W., 'Die Residenzen der Herzöge von Burgund, 1363-1477' in: H. Patze en W. Paravicini red., *Fürstliche Residenzen im spätmittelalterliche Europa* (Sigmaringen 1991) 207-262. Herdrukt in: W. Paravicini, *Menschen am Hof der Herzöge von Burgund. Gesammelte Aufsätze*, K. Krüger, H. Kruse en A. Ranft red. (Stuttgart 2002).
- Paravicini, W., *Die Ritterlich-höfische Kultur des Mittelalters* (München 1994).
- Paravicini, W., 'Gruppe und Person. Repräsentation durch Wappen im späteren Mittelalter' in: A. von Hülsen-Esch en O.G. Oexle red., *Die Repräsentation der Gruppen. Texte – Bilder – Objekte* (Göttingen 1998) 327-389.
- Paravicini, W., *Invitations au mariage. Pratique sociale, abus de pouvoir, intérêt de l'État à la cour des ducs de Bourgogne, 1399-1489. Documents, introduits, édités et commentés* (Stuttgart 2001).
- Paravicini, W., red., *Comptes de l'argentier de Charles le Téméraire, duc de Bourgogne, 1468-1470*, 3 delen, 4 banden (Parijs 2002-2008).
- Paravicini, W., 'Verstandige waanzin'. Karel de Stoute, hertog van Bourgondië (1433-1477)' in: S. Marti, T.-H. Borchert en G. Keck red., *Karel de Stoute (1433-1477). Pracht en praal in Bourgondië* (Brussel 2009) 38-49.
- Parkin, F., 'Strategies of social closure in class formation' in: F. Parkin red., *The social analysis of class structure* (Londen 1974) 1-18.
- Pastoureau, M., *Traité d'héraldique* (Parijs 1979).
- Paviot, J., *La politique navale des ducs de Bourgogne, 1384-1482* (Lille 1995).
- Paviot, J., *Les ducs de Bourgogne, la croisade et l'Orient (fin XIVe siècle-XVe siècle)* (Parijs 2003).
- Payling, S.J., 'The politics of family. Late medieval marriage contracts' in: R.H. Britnell en A.J. Pollard red., *The McFarlane legacy. Studies in late medieval politics and society* (Stroud 1995) 21-47.
- Payling, S., *Political society in Lancastrian England. The greater gentry of Nottinghamshire* (Oxford 1991).
- Payling, S.J., 'Social mobility, demographic change, and landed society in late medieval England', *The Economic History Review* 45 (1992) 51-73.
- Payling, S. J., 'The economics of marriage in late medieval England. The marriage of heiresses', *The Economic History Review* 54 (2001) 413-429.
- Perroy, E., 'La noblesse des Pays-Bas', *RdN* 43 (1961) 53-59.
- Perroy, E., 'Social mobility among the French noblesse in the later Middle Ages', *Past and Present* 21 (1962) 25-38.
- Pijnen, A.J., 'Laureijs Spernaghel. Schout, drossaard, hoofdambtenaar', *Tijding. Kroniek van de Heemkundekring 't Zuidkwartier* (1988) 58-69.
- Pizan, C. de, *Le livre des trios vertus*, ed. C.C. Willard (Parijs 1989).
- Pleij, H., *De sneeuwpoppen van 1511. Literatuur en stadscultuur tussen Middeleeuwen en Moderne Tijd* (Amsterdam en Leuven 1988).
- Pleij, H., *De eeuw van de zotheid. Over de nar als maatschappelijk houvast in de vroegmoderne tijd* (Amsterdam 2007).
- Plomp, N., 'Legitimaties in de noordelijke Nederlanden in de Bourgondische en Habsburgse tijd', *JCBG* 41 (1987) 81-136.
- Plumet, J., *Les seigneurs de Trazegnies au Moyen-Age. Histoire d'une célèbre famille noble de Hainaut, 1100-1550* (Mont-Sainte-Geneviève 1959).
- Polak, M.S., 'De abten van Middelburg (1123-1574)', *AZGW* (1998) 1-32.
- Polvliet, Chr.J., 'Bijdragen tot de geschiedenis van het geslacht van Haamstede', *De Wapenheraut* 12 (1908) 365-432.
- Poly, J.-P., en E. Bournazel, *La mutation féodale, Xe-XIIIe siècles* (Parijs 1980). Poncelet, E., 'Sceaux et armoiries des villes, communes et juridictions du Hainaut ancien et moderne (supplément)', *Annales du Cercle Archéologique de Mons* 37 (1907-1908).
- Post, R.R., *Kerkelijke verhoudingen in Nederland vóór de Reformatie van ± 1500 tot ± 1580* (Utrecht 1954).
- Potter, F. de, 'Geschiedkundige mededeelingen over Zeeuwsch-Vlaanderen', *AZGW* V (1888) 1-46.
- Prevenier, W., 'Ambtenaren tussen stad en land in de Nederlanden. Socio-profesionele evoluties (veertiende tot zestiende eeuw)', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* 84-1 (1972) 44-59.
- Prevenier, W., en J.G. Smit red., *Bronnen voor de geschiedenis der dagvaarten van de Staten en steden van Holland voor 1544*, deel I en II (1276-1433), II (1433-1467), III (1467-1477), IV (1477-1494) en VI (1506-1515) (Den Haag 1987-2006).
- Prevenier, W., 'Vrouwenroof als middel tot sociale mobiliteit in het 15e-eeuws Zeeland' in: D.E.H. de Boer en J.W. Marsilje red., *De Nederlanden in de late Middeleeuwen* (Utrecht 1987) 410-424.
- Prevenier, W., 'Geforceerde huwelijken en politieke clans in de Nederlanden. De ontvoering van de weduwe van Guy van Humbercourt door Adriaan Vilain in 1477' in: H. Soly en R. Vermeir, *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde* (Gent 1993) 299-307.
- Prevenier, W., 'De Zeeuwse adel in de ban van Bourgondië in 1473. Loyauteit als motief voor gratie na doodslag' in: E. Dijkhof en M. van Gent red., *Uit diverse bronnen gelicht. Opstellen aangeboden aan Hans Smit ter gelegenheid van zijn vijfeenzestigste verjaardag* (Den Haag 2007) 265-276.
- Priester, L.P., *Campen en Soelekerke. De middeleeuwse geschiedenis van twee ambachten in het westen van Noord-Beveland* (Middelburg 1994).
- Priester, L.P., 'De besturen van Walcheren circa 1400-1574' in: A. Beenhakker e.a. red., *Duizend jaar Walcheren. Over gelanden, heren en schot, over binnen- en buitenbeheer* (Middelburg 1996) 41-52.
- Priester, P.R., *Geschiedenis van de Zeeuwse landbouw, circa 1600-1910* ('t Goy-Houten 1998).
- Quéruel, D., 'Attitudes and social positioning in courtly romances. Hainault, fourteenth and fifteenth century' in: W. Blockmans en A. Janse red., *Showing status. Representation of social positions in the late Middle Ages* (Turnhout 1999) 35-50.
- Raadt, J.-Th. de, en E. de Munck, *Les Micault Belges. Leurs portraits et leur histoire* (Brussel 1889).

- Rabeler, S., 'Vertrauen und Gunst. Klientelismus am spätmittelalterlichen Hof' in: J. Hirschbiegel en W. Paravicini, *Der Fall des Günstlings. Hofparteien in Europa vom 13. bis zum 17. Jahrhundert* (Ostfildern 2004) 41-63.
- Ranft, A., *Adelsgesellschaften. Gruppenbildung und Genossenschaft im spätmittelalterlichen Reich* (Sigmaringen 1994).
- Ranft, A., 'Einer von Adel. Zu adligem Selbstverständnis und Krisenbewusstsein im 15. Jahrhundert', *Historische Zeitschrift* 263 (1996) 317-343.
- Reiffenberg, F. de, *Histoire de l'Ordre de la Toison d'Or depuis son institution jusqu'à la cessation des chapitres généraux* (Brussel 1830).
- Reinhard, W., 'Introduction. Power elites, state servants, ruling classes and the growth of state power' in: Reinhard red., *Power elites and state building* (Oxford 1996) 1-18.
- Rem, P., 'Een boedelinventaris uit 1592 van het huis Laterdael, het Veerse hof van prins Maurits' in: P. Blom e.a. red., *Borsele, Bourgondië, Oranje. Heren en markiezen van Veere en Vlissingen* (Hilversum 2009) 153-172.
- Reusens, E., J. Wils en A. Schillings, *Matricule de l'Université de Louvain*, 4 delen, 1426-1569 (Brussel 1903-1966).
- Reuter, T., 'The medieval nobility in twentieth-century historiography' in: M. Bentley red., *Companion to historiography* (Londen 1997) 177-202.
- Rheineck Leyssius, Th. van, 'Adeldom van Zeeuwsche leenmannen', *NL* 52 (1934) 36-39.
- Rheineck Leyssius, Th. van, 'Van den Abeele. Opbouw en afbrokkeling van een rentmeestersfortuin', *NL* 60 (1942) 182-191, 215-220.
- Richard, J., 'Le rôle politique de l'ordre sous Philippe le Bon et Charles Téméraire' in: P. Cockshaw en C. van den Berigen-Pantens red., *L'ordre de la Toison d'or, de Philippe le Bon à Philippe le Beau (1430-1505). Idéal ou reflet d'une société?* (Brussel en Turnhout 1996) 67-70.
- Riemsdijk, Th. van, *De tresorie en kanselarij van de graven van Holland en Zeeland uit het Henegouwsche en Beyersche huis* ('s-Gravenhage 1908).
- Rigby, S., *English society in the later Middle Ages. Class, status and gender* (Londen 1995).
- Rigby, S., 'Approaches to Pre-Industrial social structure' in: J. Denton red., *Orders and hierarchies in Late Medieval and Renaissance Europe* (Houndsmills etc. 1999) 6-25.
- Ridder-Symoens, H. de, D. Illmer, en C.M. Ridderikhoff, *Les livres des procureurs de la nation germanique de l'ancienne Université d'Orléans, 1444-1602*, 2 delen, 6 banden (Leiden 1971-1980).
- Ridder-Symoens, H. de, 'Training and Professionalization' in: W. Reinhard red., *Power elites and state building* (Oxford 1996) 149-172.
- Ridder-Symoens, H., 'Adel en universiteiten in de zestiende eeuw. Humanistisch ideaal of bittere noodzaak?', *TvG* 93 (1980) 410-432.
- Ridder-Symoens, H. de, 'Prosopografie en middeleeuwse geschiedenis. Een onmogelijke mogelijkheid?', *Handelingen der maatschappij voor geschiedenis en oudheidkunde te Gent* 45 (1991) 95-117.
- Ridder-Symoens, H. de, 'Studenten uit het bisdom Utrecht aan de rechtenuniversiteit van Orléans, 1444-1546' in: M. Bruggeman e.a. red., *Mensen van de Nieuwe Tijd. Een liber amicorum voor A.Th. van Deursen* (Amsterdam 1996) 70-97.
- Ridder-Symoens, H., 'Prosopographical research in the Low Countries concerning the Middle Ages and the sixteenth century', *Medieval Prosopography* 14 (1993) 27-120.
- Ridder-Symoens, H., 'Rich men, poor men. Social stratification and social representation at the university (13th-16th centuries)' in: W. Blockmans en A. Janse red., *Showing status. Representation of social positions in the late Middle Ages* (Turnhout 1999) 159-175.
- Rijk, B. de, 'Tussen vesting en residentie. De zestiende eeuw' in: H.L. Janssen, J.M.M. Kylstra-Wielinga en B. Olde Meierink red., *1000 jaar kastelen in Nederland. Functie en vorm door de eeuwen heen* (Utrecht 1996). 112-139.
- Roes, S., *Het naaste bloed erfde het goed. De positie van de langstlevende echtgenoot in het Nederlandse erfrecht bij versterf* (Deventer 2006).
- Roessingh, W.L.A., 'Geschiedenis van de ambachtsheerlijkheid en polder Borssele', *Historisch jaarboek voor Noord- en Zuid-Beveland* (1975) 45-54.
- Roggeman, G., 'Zeeuwen gevonden in de schepenregisters van Antwerpen', *Van Zeeuwse Stam* 32 (1981) 196-205.
- Rollin Couquerque, L.M., *Het aasdoms- en schependomsrecht in Holland en Zeeland, in verband met het erfrecht der naburige provinciën* ('s-Gravenhage 1898).
- Romeijn, A., 'De eerste heren van Tholen', *Nehalennia* 133 (2001) 13-24.
- Rompaey, J. van, *Het grafelijke baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Boergondische periode* (Brussel 1967).
- Rompaey, J. van, *De Grote Raad van de hertogen van Boergondië en het Parlement van Mechelen* (Brussel 1976).
- Roorda, D.J., 'Prosopografie, een onmogelijke mogelijkheid?', *BMGN* 94 (1979) 212-225.
- Rooze-Stouthamer, C., *Hervorming in Zeeland* (Goes 1996).
- Ros-De Korte, G., 'De geschiedenis van het geslacht Van Heenvliet', *NL* 89 (1972) 257-283.
- Rosenfeld, P., 'The provincial governors from the minority of Charles V to the Revolt', *SL* 17 (1959) 3-63.
- Rösener, W., 'Jagd und höfische Kultur als Gegenstand der Forschung' in: Idem red., *Jagd und höfische Kultur im Mittelalter* (Göttingen 1997) 11-28.
- Rösener, W., 'Befand sich der Adel im Spätmittelalter in einer Krise? Zur Lage des südwestdeutschen Adels im 14. und 15. Jahrhundert', *Zeitschrift für württembergische Landesgeschichte* 61 (2002) 91-109.
- Roth, D.L., *Ene stille waarheyt van sware dingen. Historische opstellen betreffende de Zeeuwse geschiedenis en haar Hollandse en Vlaamse context, 1245-1305* (Delft 2007).
- Roy Ladurie, E. le, 'Family and inheritance in sixteenth-century France' in: J. Goody, E.P. Thompson en J. Thirsk red., *Family and inheritance. Rural society in western Europe, 1200-1800* (Cambridge 1976) 37-70.

- Ruiter, J. de, *Het geslacht de Vriese van Oostende. 300 jaar heren van Oostende, Vinningen en Hoedekenskerke, 1250-1568* (Goes 1993).
- Runciman, W.G., 'Class, status and power?' in: J.A. Jackson red., *Social stratification* (Cambridge 1968) 25-61.
- Sabeau, D.W., en S. Teuscher, 'Kinship in Europe. A new approach to long-term development' in: D.W. Sabeau, S. Teuscher en J. Mathieu red., *Kinship in Europe. Approaches to long-term development (1300-1900)* (Oxford en New York 2007) 1-32.
- Sablonier, R., *Adel im Wandel. Eine Untersuchung zur sozialen Situation des ostschweizerischen Adels um 1300* (Göttingen 1979).
- Sablonier, R., 'Zur wirtschaftlichen Situation des Adels im Spätmittelalter' in: *Adelige Sachkultur des Spätmittelalters. Internationale Kongress Krems an der Donau 22. bis 25. September 1980* (Wenen 1982) 9-34.
- Sablonier, R., 'Rittertum, Adel und Kriegswesen im Spätmittelalter' in: J. Fleckenstein red., *Das ritterliche Turnier im Mittelalter. Beiträge zu einer vergleichenden Formen- und Verhaltensgeschichte des Rittertums* (Göttingen 1985) 532-567.
- Sablonier, R., 'Les mobilités sociales. Esquisse d'une problématique' in: A. Guarducci red., *Gerarchie economica e gerarchie sociali, secoli XII-XVIII. Atti della dodicesima Settimana di studi (Prato, 18-23 aprile 1980)* (Firenze 1990) 599-610.
- Sahlins, M.D., 'On the sociology of primitive exchange' in: A. E. Komter (red.), *The gift. An interdisciplinary perspective* (Amsterdam 1996) 26-38.
- Sandberg, G.F., *Overzetveren in Zeeland* (Middelburg 1970).
- Saul, N., *Knights and Esquires. The Gloucestershire gentry in the fourteenth century* (Oxford 1981).
- Schaar, J. van der, 'De Hollandse naamgeving in de middeleeuwen en haar maatschappelijke achtergronden', *Bijdragen en mededelingen der Naamkunde-Commissie van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam* 14 (1959) 29-51.
- Scheibelreiter, 'Wappen und adeliges Selbstverständnis im Mittelalter' in: W. Achnitz red., *Wappen als Zeichen. Mittelalterliche Heraldik aus kommunikations- und zeichentheoretischer Perspektive* (München 2006) 7-27.
- Schepper, H. de, 'The Burgundian-Habsburg Netherlands' in: T.A. Brady, H.A. Oberman en J.D. Tracy red., *Handbook of European History, 1400-1600. Late Middle Ages, Renaissance, and Reformation* (Leiden 1994) 497-533.
- Schepper, H. de, 'Beleid en bestuur inzake de hoge overheidsfinanciën in het Bourgondisch-Habsburgse Nederland' in: J.Th. de Smidt e.a. red., *Van tresorier tot thesaurier-generaal. Zes eeuwen financieel beleid in handen van een hoge Nederlandse ambtsdrager* (Hilversum 1996) 17-52.
- Schmid, K., *Gebüt, Herrschaft, Geschlechtbewusstsein. Grundfragen zum Verständnis des Adels im Mittelalter*, D. Mertens en T. Zotz red. (1961; Sigmaringen 1998).
- Schnerb, B., '"Ex nobili genere procreati." L'image des nobles devant la justice dans l'espace bourguignon (fin XIVe-XVe siècle)', *PCEEB* 37 (1997) 195-204.
- Schnerb, B., 'L'éducation d'un jeune noble à la cour de Philippe le Bon d'après les Enseignements paternels de Ghillebert de Lannoy' in: J. Paviot e.a. red., *Liber amicorum Raphaël de Smedt III* (Leuven en Parijs 2001) 113-132.
- Schnerb, B., *L'État bourguignon, 1363-1477* (1999; herdruk: Parijs 2005).
- Schreiner, K., 'Religöse, historische und rechtliche Legitimation spätmittelalterlicher Adels Herrschaft' in: O.G. Oexle en W. Paravicini red., *Nobilitas. Funktion und Repräsentation des Adels in Alteuropa* (Göttingen 1997) 376-430.
- Schröter, M., *"Wo zwei zusammenkommen in rechter Ehe..." Sozio- und psychogenetische Studien über Eheschließungsvorgänge vom 12. bis 15. Jahrhundert* (Frankfurt a.M. 1985).
- Schulz, K., 'Stadtadel und Bürgertum vornehmlich in oberdeutschen Städten im 15. Jahrhundert' in: R. Elze and G. Fazoli red., *Stadtadel und Bürgertum in den italienischen und deutschen Städten des Spätmittelalters* (Berlin and Bologna 1991) 161-181.
- Schulze, H.K., *Grundstrukturen der Verfassung im Mittelalter. Band 1: Stammesverband, Gefolgschaft, Lehnswesen, Grundherrschaft* (Stuttgart etc. 1995).
- Schuster, P., 'Familien- und Geschlechterbewußtsein im spätmittelalterlichen Adel' in: G. Albertoni en G. Pfeifer red., *Adelige Familienformen im Mittelalter. Strutture di famiglie nobilari* (Bozen en Bolzano 2003) 13-26.
- Sicking, L.H.J., *Zeemacht en onmacht. Maritieme politiek in de Nederlanden, 1488-1558* (Amsterdam 1998).
- Sicking, L.H.J., en R. Fagel, 'In het kielzog van Columbus. De heer van Veere en de Nieuwe Wereld, 1517-1527', *BMGN* 114 (1999) 313-327.
- Sicking, L.H.J., 'La llave de los Países Bajos. El acceso marítimo y las apuestas territoriales de las villas de la Isla de Walcheren en Zelanda (siglos XV-XVI). El caso de Middelburgo' in: B. Arízaga Bolumburu and J.A. Solórzano Telechea red., *La Ciudad medieval y su influencia territorial. Nájera. Encuentros internacionales del medioevo 2006* (Logroño 2007) 395-422.
- Sicking, L., 'Ten faveure van Veere en de vorst. De heren van Veere als makelaars in macht tussen zee en vasteland, ca. 1430-1558' in: P. Blom e.a. red., *Borsele, Bourgondië, Oranje. Heren en markiezen van Veere en Vlissingen* (Hilversum 2009) 27-60.
- Sigmond, J.P., *Nederlandse zeehavens tussen 1500 en 1800* (Amsterdam 1989).
- Slager, C.H., *De ambachtsheerlijkheid van Oud- en Nieuw-Vossemeer en het tiendrecht* (Zutphen 1989).
- Slicher van Bath, B.H., 'Feodo-vazallitische verhoudingen en agrarische maatschappij-structuur', *BMGN* 89 (1974) 225-240.
- Sloet, J.J.S., 'De testamenten van Anthoine de Lalaing en Elisabeth van Culenborch', *Bijdragen en mededelingen Gelre* 9 (1906) 215-266.

- Sloet, J.J.S., 'Toestand der domeinen, landsheerlijke inkomsten en gerechtigheden in het land van Gelre in 1543', *Bijdragen en mededelingen Gelre* 11 (1908) 395-431.
- Slootmans, C.J.F., *Jan metten lippen. Zijn familie en zijn stad. Een geschiedenis der Bergen-op-Zoomsche heeren van Glymes* (Rotterdam 1945).
- Slootmans, C.J.F., 'Reimerswaal economisch voor 1530', *Jaarboek 'De Ghulden Roos'* 33 (1973) 81-110.
- Smallegange, M., *Zeeland veredelt. Beschrijving van den Zeelandschen adel* (Middelburg 1689; facsimile-uitgave 1976).
- Smallegange, M., *Nieuwe cronyk van Zeeland* (Middelburg 1696; facsimile-uitgave 1976).
- Smedt, R. de, red., *Les chevaliers de l'Ordre de la Toison d'or au XVe siècle* (Frankfurt a.M. etc. 2000).
- Smit, H.J., *De rekeningen der graven en gravinnen uit het Henegouwsche Huis*, 3 delen (Utrecht 1924-1939).
- Smit, H.J., *Bronnen tot de geschiedenis van den handel met Engeland, Schotland en Ierland, 1150-1585*, 2 delen in 4 banden (1928-1950).
- Smit, J.G., 'Het juiste jaar van overlijden van Wolfert VI heer van Veere, laatste mannelijke afstammeling uit het geslacht van Borsele', *NL* 105 (1988) 195-197.
- Smit, J.G., 'Een Zierikzeese kroniek (693-1473)', *Kroniek van het land van de zeemeermin* 16 (1991) 21-40.
- Smit, J.G., 'De graven van Holland en Zeeland op reis. Het grafelijk itinerarium van het begin van de veertiende eeuw tot 1425' in: D.E.H. de Boer, E.H.P. Cordfunke en F.W.N. Hugenholtz red., *Holland in wording. Het ontstaansgeschiedenis van het graafschap Holland tot het begin van de vijftiende eeuw* (Hilversum 1991) 91-124.
- Smit, J.G., *Vorst en onderdaan. Studies over Holland en Zeeland in de late Middeleeuwen* (Leuven 1995).
- Smit, J.G., 'Raadsels rond een Zeeuws wapenbord', *NL* 112 (1995) 243-253.
- Sneller, Z.W., *Walcheren in de vijftiende eeuw* (Utrecht 1916).
- Soens, T., *De rentmeesters van de graaf van Vlaanderen. Beheer en beheerders van het grafelijke domein in de late Middeleeuwen* (Brussel 2002).
- Soly, H., 'Het 'verraad' van de 16de-eeuwse burgerij: een mythe? Enkele beschouwingen betreffende het gedragspatroon van de 16de-eeuwse Antwerpse ondernemers', *TvG* 86 (1973) 262-280.
- Spiegel, R.A. van der, 'De juiste sterfdatum van Jan van Renesse van Wulven Jansz', *NL* (2007) 104-105.
- Spieß, K.-H., 'Ständische Abgrenzung und soziale Differenzierung zwischen Hochadel und Ritteradel im Spätmittelalter', *Rheinische Vierteljahrsblätter* 56 (1992) 181-205.
- Spieß, K.-H., *Familie und Verwandtschaft in deutschen Hochadel des Spätmittelalters. 13. bis Anfang des 16. Jahrhunderts* (Stuttgart 1993).
- Spieß, K.-H., 'Burg und Herrschaft im 15. und 16. Jahrhundert' in: W. Dotzauer e.a., *Landesgeschichte und Reichsgeschichte. Festschrift für Alois Gerlich zum 70. Geburtstag* (Stuttgart 1995) 195-212.
- Spieß, K.-H., 'Aufstieg in den Adel und Kriterien der Adelszugehörigkeit im Spätmittelalter' in: K. Andermann en P. Johaneck red., *Zwischen Nicht-Adel und Adel* (Stuttgart 2001) 1-26.
- Spieß, K.-H., 'Lordship, kinship and inheritance in the Middle Ages and Early Modern Period' in: D.W. Sabeau, S. Teuscher en J. Mathieu red., *Kinship in Europe. Approaches to long-term development (1300-1900)* (Oxford en New York 2007) 57-75.
- Stacey, R., 'Nobles and knights' in: D. Abulafia red., *The New Cambridge Medieval History V* (Cambridge 1999) 13-25.
- Steensel, A. van, 'Exploring the possibilities of the prosopographical method. The noble population of the late medieval county of Zeeland', *Medieval Prosopography* 26 (2005) 334-351.
- Steensel, A. van, 'Edelen in het laatmiddeleeuwse graafschap Zeeland. Een analyse van hun politieke en sociaal-economische positie rond het jaar 1475', *BMGN* 123 (2008) 564-585.
- Steensel, A. van, 'Edelen, belastingheffing en politieke verhoudingen in laatmiddeleeuws Zeeland' in: M. Damen en L. Sicking red., *Bourgondië voorbij. De Nederlanden 1250-1650. Liber alumnorum Wim Blockmans* (Hilversum 2010) 163-179.
- Stein, R., 'Burgundian bureaucracy as a model for the Low Countries? The *Chambres des Comptes* and the creation of an administrative unity' in: Idem red., *Powerbrokers in the late Middle Ages. The Burgundian low countries in a European context* (Turnhout 2001) 3-25.
- Stein, R., 'Stände und Staat in den Niederlanden', R.C. Schwinges, C. Hesse en P. Moraw red., *Europa im späten Mittelalter. Politik - Gesellschaft - Kultur [Historische Zeitschrift, Beiheft 40]* (München 2006) 205-235.
- Stein, R., 'List en bedrog? De verpanding van Holland en Zeeland in 1430-1431' in: E. Dijkhof en M. van Gent red., *Uit diverse bronnen gelicht. Opstellen aangeboden aan Hans Smit ter gelegenheid van zijn vijftenzestigste verjaardag* (Den Haag 2007) 309-330.
- Stein, R., 'The state's officers. The Burgundian Netherlands in the middle of the fifteenth century' in: R. Suntrup en J.R. Veenstra red., *Konstruktion der Gegenwart und Zukunft* (Frankfurt 2008) 181-208.
- Stein, R., 'De affaire van Borselen en de consolidatie van de Bourgondische macht in de Nederlanden', *BMGN* 124 (2009) 3-28.
- Sterchi, B., *Über den Umgang mit Lob und Tadel. Normative Adelsliteratur und politische Kommunikation im burgundischen Hofadel, 1430-1506* (Turnhout 2005).
- Sterchi, B., 'The importance of reputation in the theory and practice of Burgundian chivalry. Jean de Lannoy, de Croÿs, and the Order of the Golden Fleece' in: D'A.J.D. Boulton en J.R. Veenstra red., *The ideology of Burgundy. The promotion of national consciousness, 1364-1565* (Leiden en Boston 2006) 99-115.
- Sterk, J., *Philips van Bourgondië (1465-1524), bisschop van Utrecht, als protagonist van de Renaissance. Zijn leven en maecenaat* (Zutphen 1980).
- Stone, L., 'Prosopography', *Daedalus* 100 (1971) 46-79.
- Stoppelaar, J.H. de, *Inventaris van het oud archief der stad Middelburg 1217-1581* (Middelburg 1883).

- Stoppelaar, G.N. de, *Het Schuttengilde van den edelen handboog. Confrérie van St. Sebastiaan, te Middelburg* (Middelburg 1886).
- Stroobant, C., 'Notice généalogique sur les vicomtes de Zélande', *Annales de l'Académie d'Archéologie de Belgique* 11 (1854) 72-106.
- Struick, J.E.A.L., *Utrecht door de eeuwen heen* (Utrecht en Antwerpen 1968).
- Sutch, S.S., 'De Gouda-editie van *Le Chevalier délibéré*. Een boek uitgegeven in eigen beheer' in: H. Pleij en J. Reynaert red., *Geschreven en gedrukt. Boekproductie van handschrift naar druk in de overgang van middeleeuwen naar moderne tijd* (Gent 2004) 137-155.
- Taal, G., 'Het graafschap Zeeland en zijn verhouding tot Holland in de landsheerlijke tijd', *AZGW* (1965) 51-96.
- Tervoort, A., *The iter Italicum and the northern Netherlands. Dutch students at Italian universities and their role in the Netherlands' society (1426-1575)* (Leiden 2005).
- Teunis, H.B., 'De vernieuwing van de elfde eeuw', *TvG* 111 (1998) 244-249.
- Teuscher, S., 'Male and female inheritance. Property devolution and succession in late medieval nobilities in the southwest of the Holy Empire' in: S. Cavaciocchi red., *The economic role of the family in the European economy from the 13th to the 18th centuries* (Prato 2008) 599-618.
- Thoen, E., *Landbouweconomie en bevolking in Vlaanderen gedurende de late Middeleeuwen en het begin van de Moderne Tijden. Testregio: de kasselrijen van Oudenaarde en Aalst (eind 13de – eerste helft 16de eeuw, 2 banden* (Gent 1988).
- Tilly, C., *Coercion, Capital, and European States, AD 990-1992* (Cambridge 1992).
- Timmer, R., *Profeet in eigen land. Philips van Leiden en het publiek belang* (Hilversum 2008).
- Tracy, J.D., *Emperor Charles V, impresario of war. Campaign strategy, international finance, and domestic politics* (Cambridge 2002).
- Tol, D. van, 'De Orde van de Hollandse Tuin. De oudste ridderorde van Holland (1387-1418)', *NL* 114 (1997) 6-34.
- Tombe, J.W. des, *Het geslacht van Renesse van den oorsprong tot 1430* (Den Haag 1897).
- Tombe, J.W., des, 'Is de heerlijkheid Haamstede eene baander-heerlijkheid geweest?', *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde* 8 (1910) 206-213.
- Tuck, A., *Crown and nobility. England, 1272-1461* (1985; tweede druk, Oxford 1999).
- Uil, H., *Sint Philipsland. Eiland in de Zeeuwse delta, 1478-1987* (Sint Philipsland 1987).
- Ulrichs, C., *Vom Lehnhof zur Reichsritterschaft. Strukturen des fränkischen Niederadels am Übergang vom späten Mittelalter zur frühen Neuzeit* [Beihefte VSWG] (Stuttgart 1997).
- Unger, R.W., 'Brewing on Walcheren from the middle ages to early modern times. A survey', *AZGW* (1999) 1-32.
- Unger, W.S., 'De regeering van Middelburg in de Middeleeuwen', *TvG* 36 (1921) 1-14.
- Unger, W.S., *Bronnen tot de geschiedenis van Middelburg in den landsheerlijke tijd*, 3 delen ('s-Gravenhage 1923-1931).
- Unger, W.S., *Archief der Gemeente Middelburg. De archieven van Kerken en Kloosters* (Middelburg 1926).
- Unger, W.S., 'Middelburg als handelsstad (XIIIe tot XVIe eeuw)', *AZGW* (1935) 1-177.
- Unger, W.S., en J.J. Westendorp Boerma, 'De steden van Zeeland, I-IV', *AZGW* (1954) 1-87, (1955) 1-70, (1956) 1-33, en (1957) 1-42.
- Uytven, R. van, 'Politiek en economie. De crisis van de late XVde eeuw in de Nederlanden', *BTFG* 53 (1975) 1097-1149.
- Uytven, R. van, 'Vorst, adel en steden. Een driehoeksverhouding in Brabant van de twaalfde tot de zestiende eeuw', *Bijdragen tot de Geschiedenis* 59 (1976) 93-122.
- Uytven, R. van, 'De Brabantse adel als politieke en sociale groep tijdens de late Middeleeuwen' in: J. Verbesselt e.a. red., *De adel in het hertogdom Brabant* (Brussel 1985) 75-88.
- Uytven, R. van, 'Classes économiques, hiérarchies sociales et influence politique aux Pays-Bas du sud XIVe au XVIIe siècle' in: A. Guarducci red., *Gerarchie economica e gerarchie sociali, secoli XII-XVIII. Atti della dodicesima Settimana di studi (Prato, 18-23 aprile 1980)* (Firenze 1990) 365-386.
- Uytven, R. van, 'Showing off one's rank in the Middle Ages' in: W. Blockmans en A. Janse red., *Showing status. Representation of social positions in the late Middle Ages* (Turnhout 1999) 19-34.
- Vale, M.G.A., 'Warfare and the life of the French and Burgundian nobility in the Late Middle Ages' in: *Adelige Sachkultur des Spätmittelalters. Internationale Kongress Krems an der Donau 22. bis 25. September 1980* (Wenen 1982) 169-193.
- Vale, M., *War and chivalry. Warfare and aristocratic culture in England, France and Burgundy at the end of the Middle Ages* (London 1981).
- Vale, M., 'An Anglo-Burgundian nobleman and art patron. Louis de Bruges, Lord of la Gruthuyse and Earl of Winchester' in: C. Barrond and N. Saul red., *England and the Low Countries in the Late Middle Ages* (New York 1995) 115-131.
- Vale, M., 'A Burgundian funeral ceremony. Olivier de la Marche and the obsequies of Adolf of Cleves, lord of Ravenstein', *English Historical Review* (1996) 920-938.
- Vale, M., *The princely court. Medieval courts and culture in North-West Europe* (Oxford 2004).
- Valk, A.J. van der, 'Repertorium op de grafelijke lenen in Wateringen, 1281-1646', *OV* 38 (1983) 553-565.
- Vanderjagt, A., *Qui sa vertu anoblist. The concepts of noblesse and chose publique in Burgundian political thought* (Groningen 1981).
- Vanderjagt, A., 'Classical learning and the building of power at the fifteenth-century Burgundian court' in: J.W. Druwers en A.A. McDonald red., *Centres of learning. Learning and location in pre-modern Europe and the Near East* (Leiden en New York, 1995) 267-277.
- Vanderjagt, A., 'The princely culture of the Valois dukes of Burgundy' in: M. Gosman, A.J. MacDonald en A. Vanderjagt red., *Princes and princely culture, 1450-1650*, Vol. 1 (Leiden 2003) 51-79.

- Vanderjagt, A., 'Practicing nobility in fifteenth-century Burgundian courtly culture. Ideology and politics' in: D.R. Knechtges en E. Vance red., *Rhetoric and the discourses of power in court culture. China, Europe, and Japan* (Seattle 2005) 321-341.
- Vanderjagt, A., 'Expropriating the past. Tradition and innovation in the use of texts in fifteenth-century Burgundy', in: R. Suntrup en J. Veenstra red., *Medieval to early modern culture. Tradition and innovation in an era of change* (Frankfurt a.M. 2001) 178-201.
- Vaughan, R., *Philip the Good. The apogee of Burgundy* (1970; new edition, Woodbridge 2002).
- Vaughan, R., *Charles the Bold. The last Valois duke of Burgundy* (1973; new edition, Woodbridge 2002).
- Vegiano, J.C.J. de, *Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne*, 7 delen, ed. J. de Herckenrode (Gent 1865-1868).
- Verboven, K., M. Carlier en J. Dumolyn, 'A short manual to the art of prosopography' in: K.S. B. Keats-Rohan red., *Prosopography. Approaches and applications. A handbook* (Oxford 2007) 139-181.
- Verbesselt, J., 'De oudste Brabantse adel en feodaliteit' in: idem e.a. red., *De adel in het hertogdom Brabant* (Brussel 1985) 9-43.
- Verbij-Schillings, J., *Beeldvorming in Holland. Heraut Beyer en de historiografie omstreeks 1400* (Amsterdam 1995).
- Verbij-Schillings, J., 'On the nature of true nobility. Views from Dutch courtiers in the early fifteenth century' in: W. Blockmans en A. Janse red., *Showing status. Representation of social positions in the late Middle Ages* (Turnhout 1999) 137-159.
- Verkruisje, P.J., *Mattheus Smallegange (1624-1710). Zeeuws historicus, genealoog en vertaler* (Nieuwkoop 1983).
- Verkooren, A., e.a., *Inventaire des chartes et cartulaires des duchés de Brabant et de Limbourg et des Pays d'Outre-Meuse. IIIe partie: Chartes originales et cartulaires. Tome III (1404-1415) et Tome IV (1415-1427)* (Brussel 1976-1988).
- Vessem, H.A. van, 'De dood van Claes van Ruyven', *Haerlem. Jaerboek 1977* (1978) 9-16.
- Visvliet, J.P. van, *Inventaris van het oud archief der provincie Zeeland, deel 2* (Middelburg 1878).
- Vos, P.D., 'Aanteekeningen uit de poortersboeken van Zierikzee, 1302-1810', *NL* 11 (1893) 78-82.
- Vos, P.D., 'Aanteekeningen uit de begraafboeken van Zierikzee, 1527-1828', *NL* 21 (1903) 190-196.
- Vries, J. de, en A. van der Woude, *Nederland, 1500-1815. De eerste ronde van moderne economische groei* (1995; Amsterdam 2005).
- Vrolijk, M., *Recht door gratie. Gratie bij doodslagen en andere delicten in Vlaanderen, Holland en Zeeland (1531-1567)* (Hilversum 2004).
- Waale, M.J., *De Arkelse oorlog, 1401-1412. Een politieke, krijgskundige en economische analyse* (Hilversum 1990).
- Waarden-Koets, A. van, 'Het turbulente leven van Jacob van Domburg', *De Wete* 20 (1991) 23-26.
- Waardt, H. de, 'Feud and atonement in Holland and Zeeland. From private vengeance to reconciliation under state supervision', A. Schuurman en P. Spierenburg red., *Private domain, public inquiry. Families and life-styles in the Netherlands and Europe, 1550 to the present* (1996) 15-38.
- Ward, J.P., *The cities and States of Holland (1506-1515). A participative system of government under strain* (dissertatie Universiteit Leiden, 2001).
- Ward, J. P., 'Guillaume de Clugny, Guillaume de Bische, and Jean Gros. Mediators between Charles the Bold of Burgundy and the Cities of Holland (1460-1477)', *Francia* 33 (2006) 69-99.
- Ward, J.C., 'Noblewomen, family, and identity in later medieval Europe' in: A.J. Duggan red., *Nobles and nobility in medieval Europe. Concepts, origins, transformations* (Woodbridge etc. 2000) 246-262.
- Warlop, E., *De Vlaamse adel voor 1300*, 2 delen (Handzame 1968).
- Water, W. te, *Het hoog adelyk en adelyk Zeelant* (Middelburg 1761).
- Weber, M., *Grundriss der Sozialökonomik. III. Abteilung. Wirtschaft und Gesellschaft* (2^e uitgebreide druk; Tübingen 1925).
- Wee, H. van der, 'De groei van de Nederlandse haringindustrie en het raadsel van het Zeeuwse zout (14^e-16^e eeuw)', *Jaarboek Oudheidkundige kring 'Vier Ambachten'* (1964-65) 18-31.
- Weiler, A.G., 'De ontwikkeling van de middeleeuwse kerkelijke rechtspraak in het bisdom Utrecht inzake excommunicatie belopen vanwege clandestiene huwelijken, tot aan het concilie van Trente', *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland* 29 (1987) 149-165.
- Wellens, R., *Les États Généraux des Pays-Bas des origines à la fin du règne de Philippe le Beau (1464-1506)* [SL 64] (Heule 1974).
- Wellman, B., 'Network analysis. Some basic principles', *Sociological Theory* 1 (1983) 155-200.
- Werner, K.F., 'Adel' in: R. Auty e.a. red., *Lexikon des Mittelalters*, Vol. I (München en Zürich 1977) 118-128.
- Werner, K.F., 'Schlußwort' in: O.G. Oexle en W. Paravicini red., *Nobilitas. Funktion und Repräsentation des Adels in Alteuropa* (Göttingen 1997) 453-462.
- Werner, K.F., *Naissance de la noblesse. L'essor des élites politiques en Europe* (Parijs 1998).
- Wijffels, A., 'Of een Zeeuw, academische jurist en deskundig in het oude vaderlandse recht, nobel dient geacht? De keur van Zeeland en het geleerde recht in de praktijk van de Grote Raad van Mechelen. Een geschil tussen Jasper Lievensz. en de prelaat en edelen van Zeeland, in 1513 uitgevochten voor de Grote Raad' in: J.M.I. Koster-van Dijk en A. Wijffels red., *Miscellanea Forensia Historica. Ter gelegenheid van het afscheid van prof. mr. J.Th. de Smidt* (Amsterdam 1988) 357-387.
- Wijffels, A., 'Zeeuwse steden voor de Grote Raad', *Pro Memorie. Bijdragen tot de rechtsgeschiedenis der Nederlanden* 4 (2002) 266-293.
- Wijsman, H., *Gebonden weelde. Productie van geïllustreerde handschriften en adellijk boekenbezit in de Bourgondische Nederlanden (1400-1550)* (dissertatie, Universiteit Leiden 2003).

- Wijsman, H., 'Patterns in patronage. Distinction and imitation in the patronage of painted art by Burgundian courtiers in the fifteenth and early sixteenth century' in: S. Gunn en A. Janse red., *The Court as a stage. England and the Low Countries in the later Middle Ages* (Oxford 2006) 53-69.
- Willard, C.C., 'The concept of true nobility at the Burgundian court', *Studies in the Renaissance* 14 (1967) 33-48.
- Win, P. de, 'De adel in het hertogdom Brabant van de vijftiende eeuw. Een terreinverkenning', *TvG* 93 (1980) 391-409.
- Win, P. de, 'Queeste naar de rechtspositie van de edelman in de Bourgondische Nederlanden', *TvRG* 53 (1985) 223-274.
- Win, P. de, 'De lagere adel in de Bourgondische Nederlanden', *Bijdragen tot de Geschiedenis* 69 (1986) 171-207.
- Win, P. de, 'Être noble au XVe siècle. À la recherche de critères et d'une définition' in: J.-M. Cauchies red., *Les élites nobiliaires dans les Pays-Bas au seuil des temps modernes. Mobilité sociale et service du pouvoir* (Brussel 2001) 3-8.
- Win, P. de, en F. van der Jeught, 'De grafzerk van Josine van Reimerswaal (†1528) te Mechelen. Een luisterrijke grafsteen voor een eigengereide schoonmoeder' en 'Het grafmonument van Josine van Reimerswaal (†1528). Enkele interessante aanvullingen', *Handelingen. Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen* 109 (2005) 206-244; en 112 (2008) 209-215.
- Winter, J.M. van, *Ministerialiteit en ridderschap in Gelre en Zutphen*, 2 delen (Groningen 1962).
- Winter, J.M. van, 'De middeleeuwse ridderschap als 'classe sociale'', *TvG* 84 (1971) 262-275.
- Winter, J.M. van, *Ridderschap. Ideaal en werkelijkheid* (3e druk; Bussum 1976).
- Winter, J.M. van, 'Adel en aristocratie in de Middeleeuwen', *TvG* 93 (1980) 357-376.
- Winter, J.M. van, 'Adel, ministerialiteit en ridderschap 11de-14de eeuw', *NAGN* II (Haarlem 1982) 123-147.
- Winter, J.M. van, 'Knighthood and nobility in the Netherlands' in: M. Jones red., *Gentry and lesser nobility in late medieval Europe* (New York 1986) 81-94.
- Winter, J.M. van, *Sources concerning the Hospitallers of St. John in the Netherlands, 14th-18th centuries* (Leiden 1998).
- Wouters, K., 'De invloed van verwantschap op de machtsstrijd binnen de Antwerpse politieke elite (1520-1555)', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 28 (2002) 29-56.
- Wood, J.B., 'Demographic pressure and social mobility among the nobility of early modern France', *Sixteenth Century Journal* 8 (1977) 3-16.
- Wood, J.B., 'Endogamy and mésalliance. The marriage patterns of the nobility of the election of Bayeux, 1430-1669', *French Historical Studies* 10 (1978) 375-392.
- Wood, J.B., *The nobility of the election of Bayeux, 1463-1666. Continuity through change* (Princeton, NJ 1980).
- Wrigley, E.A., 'Fertility strategies for the individual and the group' in: C. Tilly red., *Historical studies in changing fertility* (Princeton 1978) 135-154.
- Wymans, G., 'Noble et chevalier dans la coutume de Hainaut', *SL* 70 (1977) 75-95.
- Zeebout, A., *Tvoyage van Mher Joos van Ghistelle*, R.J.G.A.A. Gaspar red. (Hilversum 1998).
- Zmora, H., 'Princely state-making and the 'crises of the aristocracy' in late medieval Germany', *Past and Present* 153 (1996) 37-63.
- Zmora, H., *State and nobility in early modern Germany. The knightly feud in Franconia, 1440-1567* (Cambridge 1997).
- Zmora, H., *Monarchy, aristocracy, and the state in Europe, 1300-1800* (Londen 2001).
- Zondervan, J.W., 'De grafelijke bede in Zeeland van 1308' in: C.M. Bierens e.a. red., *Spelerieë. Verschenen ter gelegenheid van het 25-jarige jubileum van de Afdeling Zeeland van de Nederlandse Genealogische vereniging* (Kapelle 1992) 1-56.
- Zotz, T., 'Adel, Bürgertum und Turnier in deutschen Städten vom 13. bis 15. Jahrhundert' in: J. Fleckenstein red., *Das ritterliche Turnier im Mittelalter. Beiträge zu einer vergleichenden Formen- und Verhaltensgeschichte des Rittertums* (Göttingen 1985) 450-499.
- Zotz, T., 'Adel in der Stadt des deutschen Spätmittelalters. Erscheinungsformen und Verhaltensweisen', *Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins* 141 (1993) 22-50.